

AVALIKU ARVAMUSE UURING 2016

Küsitlus 15-74a elanikkonna seas

Turu-uuringute AS

August/september 2016

Pärnu mnt 102, 11312 Tallinn

Tel 585 29 700

post@туру-uuringute.ee

www.turu-uuringute.eu

Turu-uuringute AS

SISSEJUHATUS	3
KOKKUVÕTE TULEMUSTEST	4
METOODIKA	6
1 Valim	6
2 Küsitlustöö	7
3 Andmetöötlus, aruanne	7
UURINGU TULEMUSED	8
1 Vastanute struktuur.....	8
2 Rahulolu politsei tööga	10
2.1 Ennetustöö olulisus ja selle rolli täitmine.....	10
2.2 Rahulolu kohaliku politsei tööga.....	14
2.3 Kokkupuude politseinikega.....	23
3 Ohvriks langemine ja sellest teatamine	29
4 Elanike ohutunne	40
5 Rahulolu piirivalve tööga	49
5.1 Rahulolu piirivalvuritega erinevate tegurite lõikes	50
5.2 Kokkupuude piirivalvuritega	50
5.3 Rahulolu piiriületuse kiiruse ja korraldusega.....	56

SISSEJUHATUS

Käesolev aruanne on koostatud 8. augustist- 13. septembrini 2016 Turu-uuringute AS poolt läbi viidud uuringu põhjal.

Uuringu eesmärk oli välja selgitada elanike hinnang järgmiste teemade osas:

- politsei ennetustöö
- rahulolu politsei tööga
- kuriteo/väärteo ohvriks langemine
- elanike turvatunne
- piirivalve töö

Lisaks oli eesmärgiks vaadelda uuringu tulemuste muutuseid võrreldes 2015. aastaga.

Uuringule vastas 3850 vastajat.

Uuringu aruanne annab ülevaate tulemustest nii teksti kui jooniste kujul. Aruande juurde kuulub tabelmaterjal tulemustega taustandmete lõikes. Tulemusi analüüsitakse nii kogu Eesti, prefektuuride kui ka politseijaoskondade lõikes. Lisatud on uuringu läbiviimisel kasutatud ankeet.

KOKKUVÕTE TULEMUSTEST

Rahulolu politsei tööga: Politsei ennetajarolliga on aastal 2016 rahule jäänud 59% elanikest, mis on veidi enam, kui see oli aastal 2015.

Kohaliku politsei tööga on rahul nüüd 72% ja rahulolematu 17% elanikkonnast. Üldine rahulolu on võrreldes eelmise uuringuga suurenenud 9% võrra. Kõrgeim on rahulolu Kärkla, Põlva ja Haapsalu politseijaoskondades, jätkuvalt on vähem rahul elanikud Ida prefektuuri aladel.

Politseinike tööga on viimase aasta jooksul isiklikult kokku puutunud 20% elanikest ning 24% on seda kõrvalt näinud. Positiivsena selgus uuringust, et vastajatest, kes omavad isiklike kokkupuuteid politseiga, on rahul 71% ning ka selle sihtrühma rahulolu on võrreldes eelmise uuringuga suurenenud.

Siiski tuleb silmas pidada seda, et jätkuvalt on oluline, millises rollis vastaja on politseinikega kokku puutunud. Näiteks ohvri või kahtlustatava rollis olles on politsei tööga rahulolematute osakaal muude rollidega võrreldes kõige kõrgem (30% ringis). Rahulolematuse peamiste põhjustena toodi ka käesoleval aastal välja seda, et kohalikke politseinikke ei ole tänavatel näha ning et politsei töö pole piisavalt tulemuslikkust.

Kuriteo/väärteo ohvriks langemine: Aasta jooksul on kuriteo või väärteo ohvriks langenud 9% elanikest, sh. 2% mitmel korral. Kõige sagedamini pannakse kuritegusid toime Tallinna Kesklinna ja Narva politseijaoskondade piirides. Ühel korral ohvrikslangenutest teatas sellest politseile 75%, mitmekordsetest ohvritest aga 76%. Politsei teavitamine toimepandud kuritegudest on vähenenud ning seda eelkõige mitmekordsete ohvrite osas. Ligikaudu 24-25% on kuritegusid, mille kohta info politseini ei jõua. Mitteteatamise peamiseks põhjuseks on arvamus, et teatamisest pole kasu, kuna politsei ei suuda jõuda kuriteo lahenduseni. Kuritegudest suurim osa olid vargused (45%), järgnes lähisuhtevägivald 13% füüsiline vägivald avalikus kohas 8%, ning internetipettused 5%. Võrreldes eelmise uuringuga on seekord näha, et suurenenud on lähisuhtevägivald, ning seda 6% võrra.

Elanike turvatunne: Eesti elanikud tunnevad jätkuvalt kõige enam muret liiklusega seonduvate ohtude ja õnnetuste ees, seejärel kardetakse narkokuritegusid ja vargusi. Võrreldes eelmise uuringuga hirmutavate ohuolukordade pingerida oluliselt muutunud ei ole. Naised ja vanemad inimesed tunnevad end keskmisest sagedamini ohustatuna. Vähemturvaliselt tunnevad end Põhja ja Ida prefektuuride elanikud, kindlamalt tuntakse end seevastu Lõuna ja Lääne prefektuurides.

Oma elukohas tunneb end õhtusel ajal julgelt 68% ja 31% ebakindlalt. Ka see näitaja võrreldes eelmise uuringuga muutunud ei ole. Meestest tunneb end oma kodukohas kindlalt 79% kuid naiste turvatunne on mõnevõrra madalam. Politsei tööga oma piirkonnas kuritegevuse ohjeldamisel on rahul 59% elanikest, mis on jätkuvalt madalam, kui üldine rahulolu politseinikega. Seejuures on turvatunne kõige kõrgem Kärkla ja Kuressaare politseijaoskondade elanikel.

Rahulolu piirivalve tegevusega: Suurem osa elanikkonnast piirivalvuritega sagedasi kokkupuuteid ei oma – 29% on nendega möödunud aasta jooksul siiski kokku puutunud.

Sagedasemad kohad, kus elanikud piirivalvureid kohtavad, on jätkuvalt Narva 1. ja Narva 2. Piiripunkt, Tallinna Lennujaam, Koidula ja Luhamaa piiripunktid ning Tallinna Vanasadam. Tagasiside piirivalve tööle on väga hea – kõrge on nii elanikkonna üldine rahulolu, piirivalve maine ning ka nende rahulolu, kes on isiklikult piirivalvuritega kokku puutunud. 86% piiriületajatest on piiriületuse kiirusega rahule jäänud, sh 45% on väga rahul. 89% piiriületajatest on rahul ka piiriületuse korraldusliku poolega, sh 44% on täiesti rahul. Võrreldes eelmise aastaga olukord muutunud ei ole. Suurema küllastatavusega piiripunktide rahulolunäitajad jäävad vahemikku 72-92%.

METOODIKA

Politsei- ja Piirivalveameti poolt tellitud „Avaliku arvamuse uuring 2016“ viidi läbi kombineeritud meetodil – osa ankeete täideti veebipaneeli osaliste poolt ning osa viidi läbi intervjuude kujul telefoni teel.

1 Valim

Uuringu üldkogumi moodustavad Eesti elanikud vanuses 15-74 a., keda on Statistikaameti andmetel kokku 982 231 inimest (2016 1. jaanuari seisuga). Valimi koostamisel võeti aluseks PPA poolt esitatud valimimudel, kus 3850 vastajat on jaotatud 20 piirkondliku politseijaoskonna vahel. Planeeritud valimist peeti ka antud jagunemise lõikes täpselt kinni. Uuringu tulemused on esinduslikud üldkogumi suhtes.

Tabel 1. Valimi jaotus politseijaoskondade lõikes

Piirkond	Valimi suurus
Tallinna Kesklinna politseijaoskond	300
Ida-Harju politseijaoskond	375
Lääne-Harju politseijaoskond	475
Kärdla konstaablijaoskond	175
Jõhvi politseijaoskond	175
Narva politseijaoskond	200
Jõgeva politseijaoskond	175
Paide politseijaoskond	175
Haapsalu politseijaoskond	175
Rakvere politseijaoskond	175
Põlva politseijaoskond	175
Pärnu politseijaoskond	200
Rapla politseijaoskond	175
Kuressaare politseijaoskond	175
Tartu politseijaoskond	200
Valga politseijaoskond	175
Viljandi politseijaoskond	175
Võru politseijaoskond	175

KOKKU **3 850**

Valimi planeeritud jaotus lähtus lisaks etteantud ebaproportsionaalsele jagunemisele piirkondlikult ka soo, vanuse ja rahvuse jaotusest vastavalt üldkoguni proportsioonidele. Moodustunud valimi kihtides toimus vastajate leidmine juhuvaliku põhimõtetest lähtuvalt.

2 Küsitlustöö

Küsitlustöö viidi läbi perioodil 8. augustist- 13. septembrini 2016.

Telefoniküsitluse osa viidi läbi Turu-uuringute AS-i telefoniküsitluskeskuses CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing) meetodil. Ankeet programmeeriti Turu-uuringute AS telefonisüsteemi ning küsitlustulemused salvestusid otse serverisse. Kokku tegeles küsitluse läbiviimisega 15 kogenud küsitlajat. Intervjuud viidi läbi nii eesti kui vene keeles, sõltuvalt vastaja eelistusele.

Uuringu teise osa, **veebipaneeli** puhul saadeti vastajatele e-kiri, milles informeeriti eeloleva küsitluse pikkusest ja selle eest saadavatest boonuspunktidest. Kiri sisaldas linki küsitluskeskkonda programmeeritud ankeedi veebipõhiseks täitmiseks. Et küsitluses osalemine ei sõltuks teema meelepärasusest, ei informeerita vastajat enne intervjuu algust ankeedi sisust. Iga vastaja link on individuaalne, mis välistab võimaluse sama ankeeti täita mitu korda. Vastajal on võimalus täita ankeeti kas eesti või vene keeles. Vastajatele, kes pole määratud ajaks ankeeti täitnud, saadetakse kuni kaks meeldetuletuskirja.

3 Andmetöötlus, aruanne

CATI meetodi puhul toimub andmete sisestamine jooksvalt arvutisse ning vajalikud ankeedi suunamised, filtrid jms. teostatakse automaatselt. Peale andmekogumise lõppu ühendati veebipaneeli ja telefoniküsitluse andmebaasid, korrastati ja kontrolliti andmebaas ning lisati kaalutunnus.

Analüüsi käigus koostati kahed erinevad andmetabelid – üldkogumi kaaludega ning politseijaoskondade kaaludega. Uuringuandmete statistiliseks töötlemiseks kasutati andmetöötlusprogrammi SPSS.

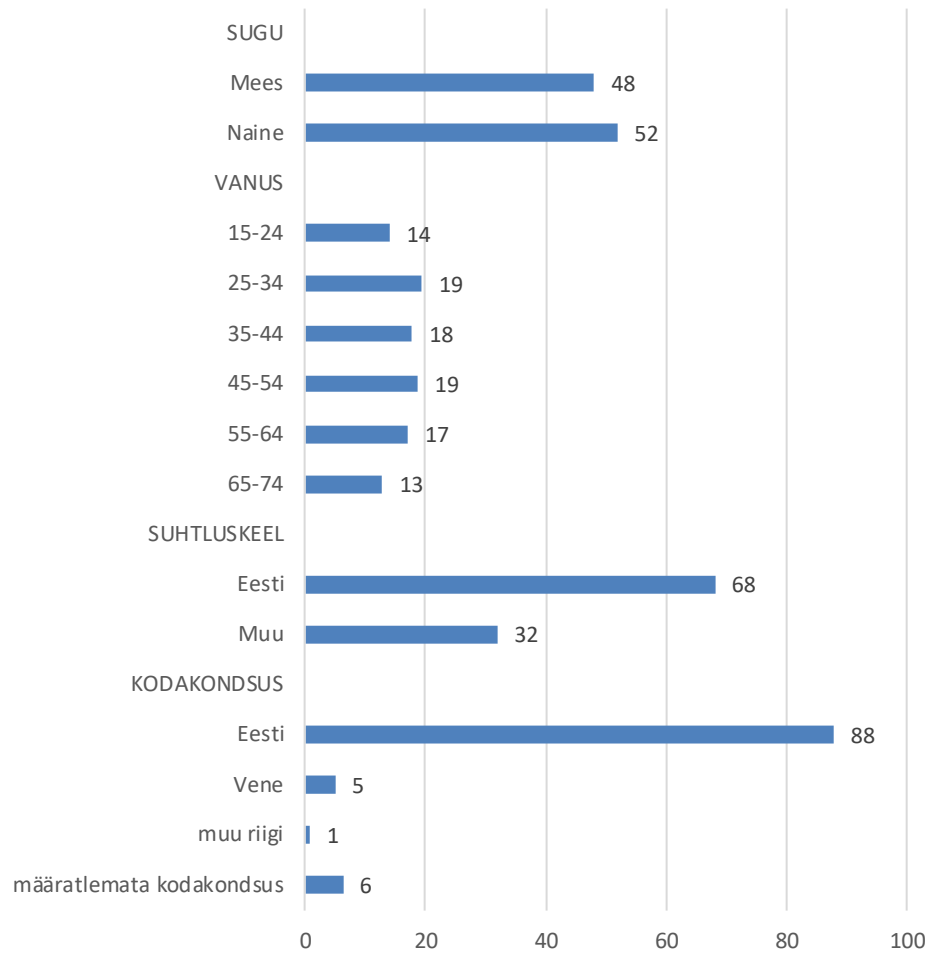
Käesolev aruanne sisaldab tulemuste ülevaadet teksti, jooniste ja tabelitena. Põhiliselt on esitatud tulemused kogu Eesti kohta, olulisemate küsimuste puhul on lisaks joonistel välja toodud tulemused politseijaoskondade kohta. Eelmise aasta võrdlusandmete puhul tuleb silmas pidada asjaolu, et uuringu sihtrühm on muutunud – aastal 2015 läbiviidud uuring kajastas sihtrühma 18-74a. Seetõttu võib tulemustes olla muutusi, mis on tingitud sihtrühma muutusest.

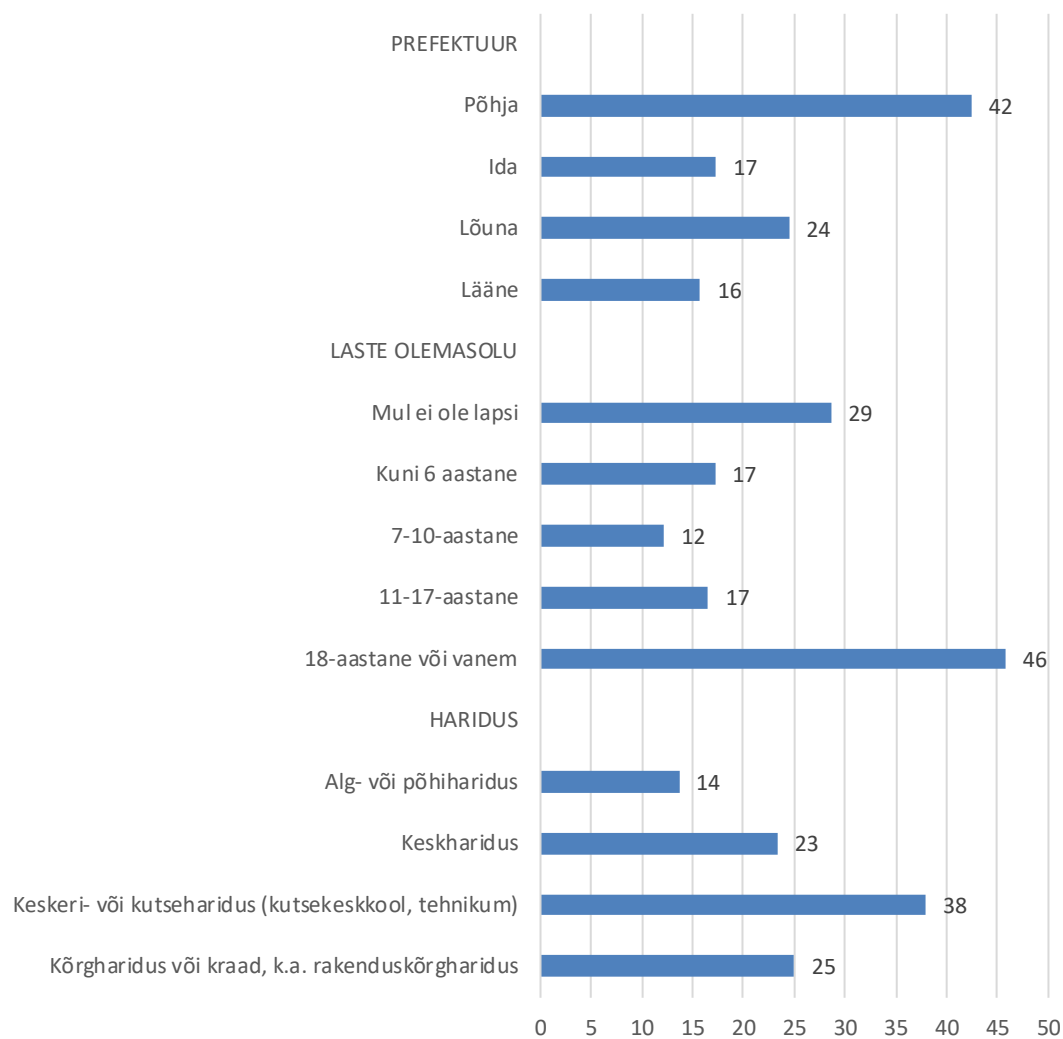
Aruandele on lisatud ankeet ning tabelmaterjal taustandmete lõigetes (kahed erinevad tabelid). Aruande tekstis ja joonistel tuuakse välja üldtulemusest oluliselt erinevad tulemused taustagruppides. Juhul, kui mõnes grupis (nt. naised/mehed) statistiliselt olulist erisust ei ilmnenud, siis seda gruppi analüüsis eraldi ei vaadelda.

UURINGU TULEMUSED

1 Vastanute struktuur

Joonis 1. Vastanute struktuur 1, %, n=3856

Joonis 1A. Vastanute struktuur 2,%, n=3856

2 Rahulolu politsei tööga

2.1 Ennetustöö olulisus ja selle rolli täitmine

Uuringu esimene osa käsitleb rahulolu politsei tööga, suhtumist ja hinnanguid ennetustöösse ning seda, milliseid kokkupuuteid on elanikel politseiga. Esmalt vaatleme, kui oluliseks peetakse politsei puhul ennetustöö rolli ning kuidas selle rolli täitmisega rahul ollakse.

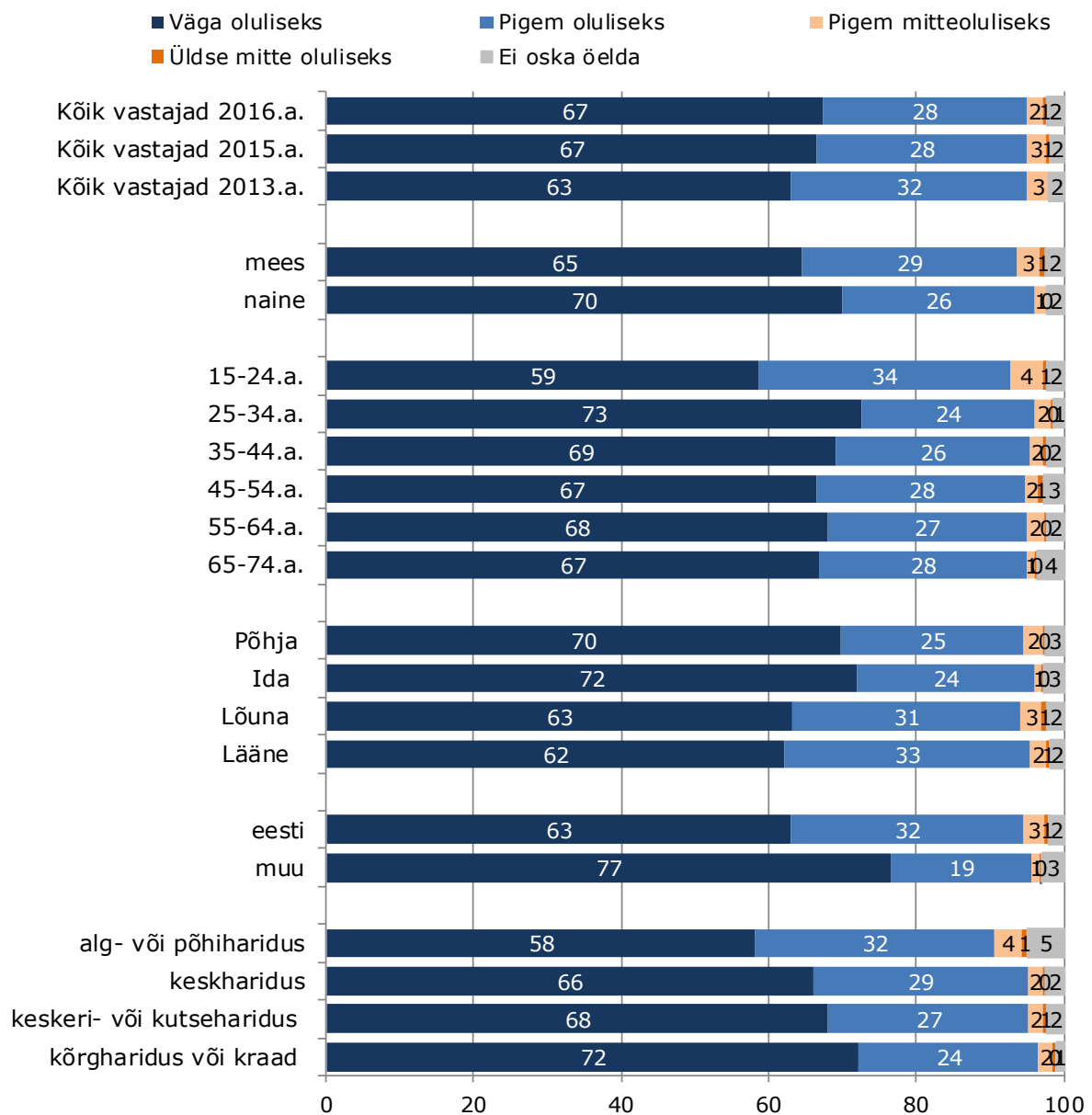
Oluliseks või väga oluliseks peab ennetaja rolli 95% elanikest ning 3% seda oluliseks ei pea. Seega on tulemus antud küsimuses taas sarnane kahe eelmise uuringu tulemustega (joonis 2).

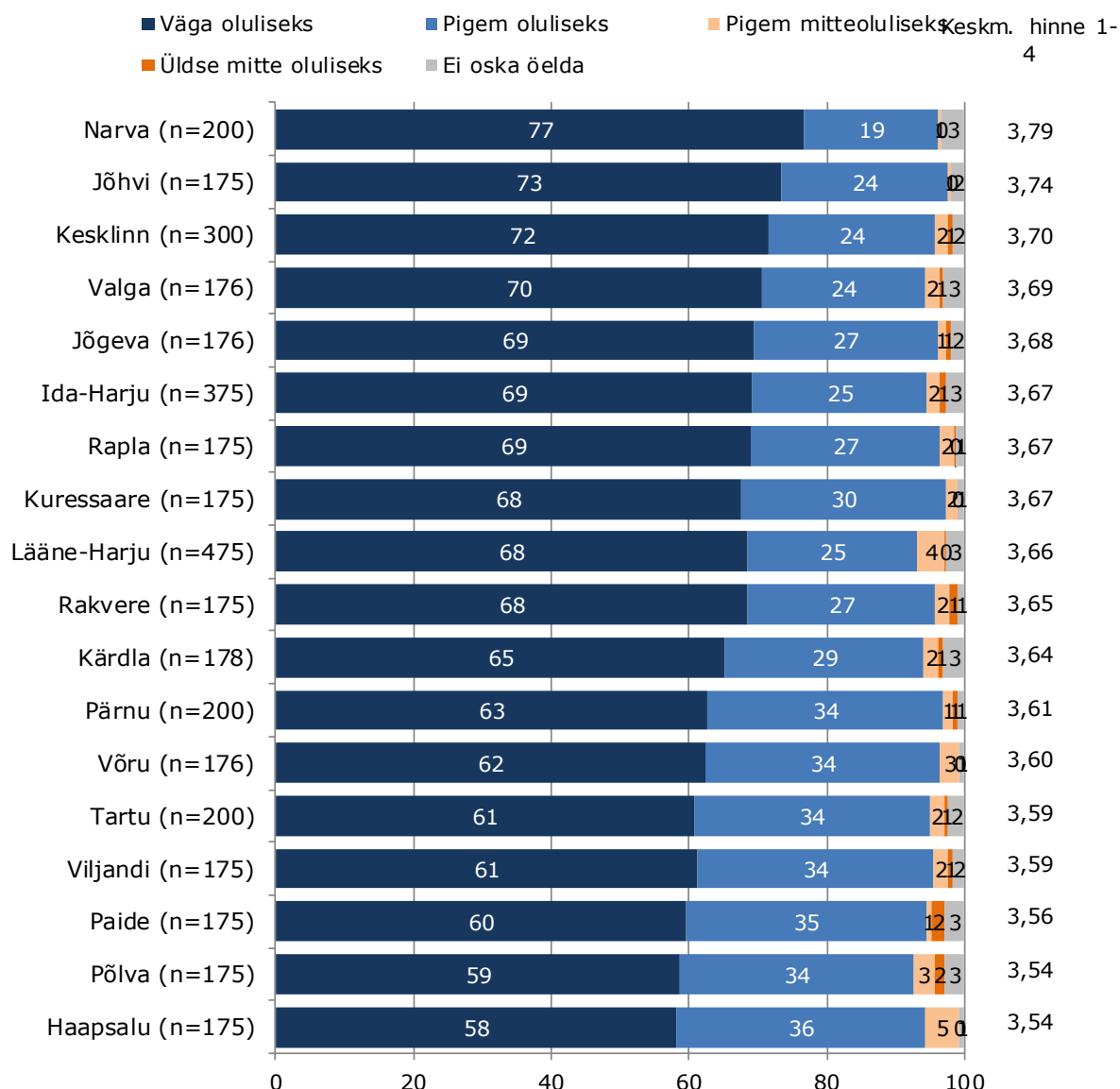
Naised peavad jätkuvalt antud rolli politsei puhul meestest veidi olulisemaks, noorim vanuserühm aga tähtsustab seda vanemate inimestega võrreldes mõnevõrra vähem. Kõige enam tähtsustab politsei ennetajarolli vanuserühm 25-34a., kellest 73% peab seda väga tähtsaks.

Sarnaselt eelmisele uuringule on ka sel korral Lõuna ja Lääne prefektuuri piirkondade elanikel veidi vähem politseile ennetustöö ootusi, kui võrrelda Põhja ja Ida piirkonnaga.

Samuti selgub, et mida kõrgem on vastaja haridustase, seda enam ta politseilt ennetustööd ootab, lisaks tähtsustavad rolli keskmisest sagedamini ka mitte-eestlased.

Politseijaoskondadest peavad ennetajarolli kõige olulisemaks Narva, Jõhvi ja Keslinna jaoskonna piirkonnas elavad inimesed (joonis 2A). Kõige vähem väärtustavad seda aga Haapsalu, Põlva ja Paide elanikud. Erisused erinevate piirkondade elanike tulemustes ei ole siiski märkimisväärsed – keskmised tulemused jäävad kõik vahemikku 3,5-3,8 palli.

Joonis 2. Politsei ennetustöö olulisus, %, kõik vastajad

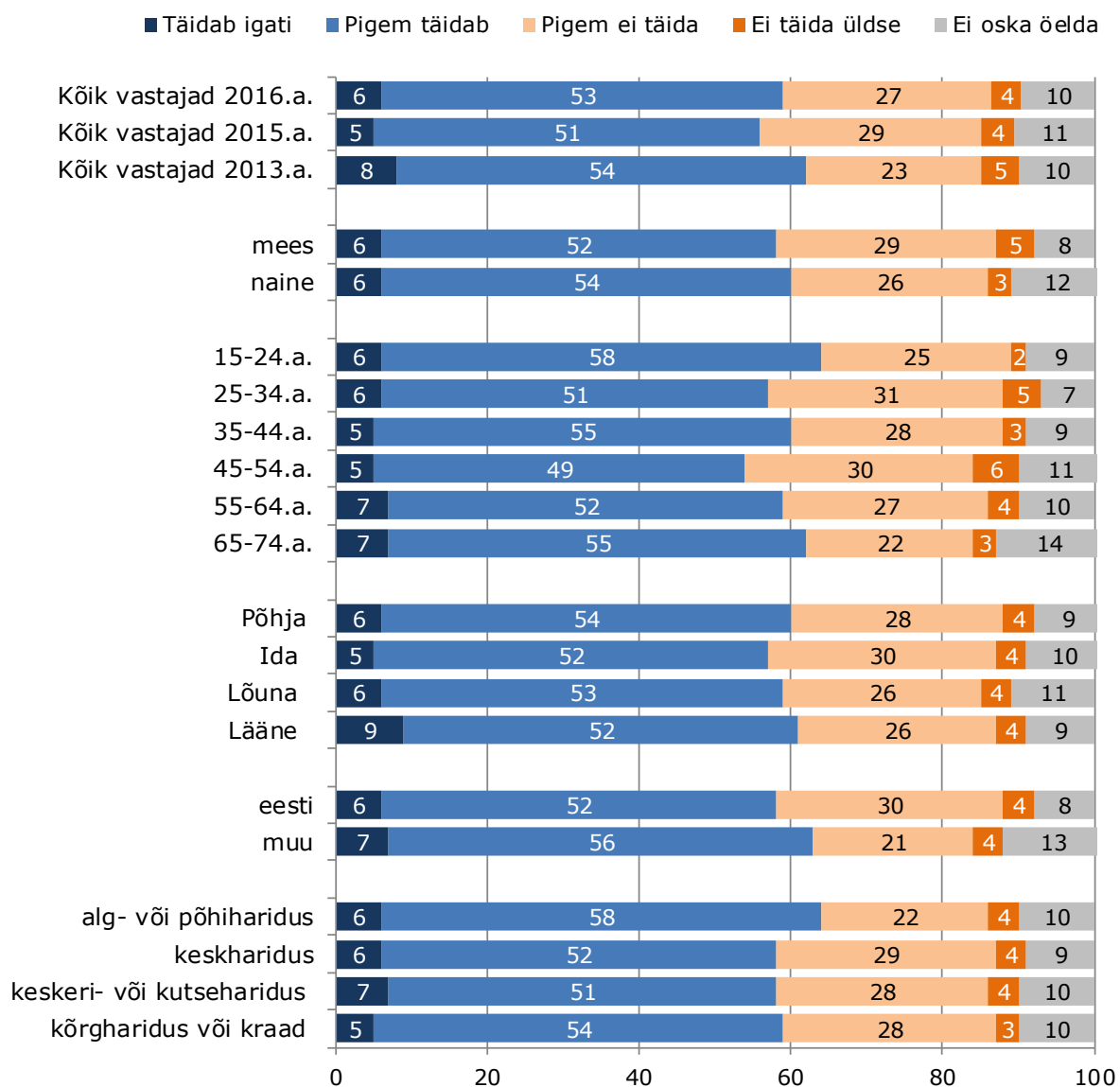
Joonis 2A. Politsei ennetustöö olulisus, %, politseijaoskonnad

Politsei tänase esinemisega ennetajarollis on rahul 59% ning rahul ei ole 31% elanikest (joonis 3). Võrreldes eelmise uuringuga on nüüd elanike rahulolu taas veidi suurenenud - tollal oli politsei ennetustööga rahul 56% elanikest. Vastata ei oska küsimusele seekord 10% elanikest.

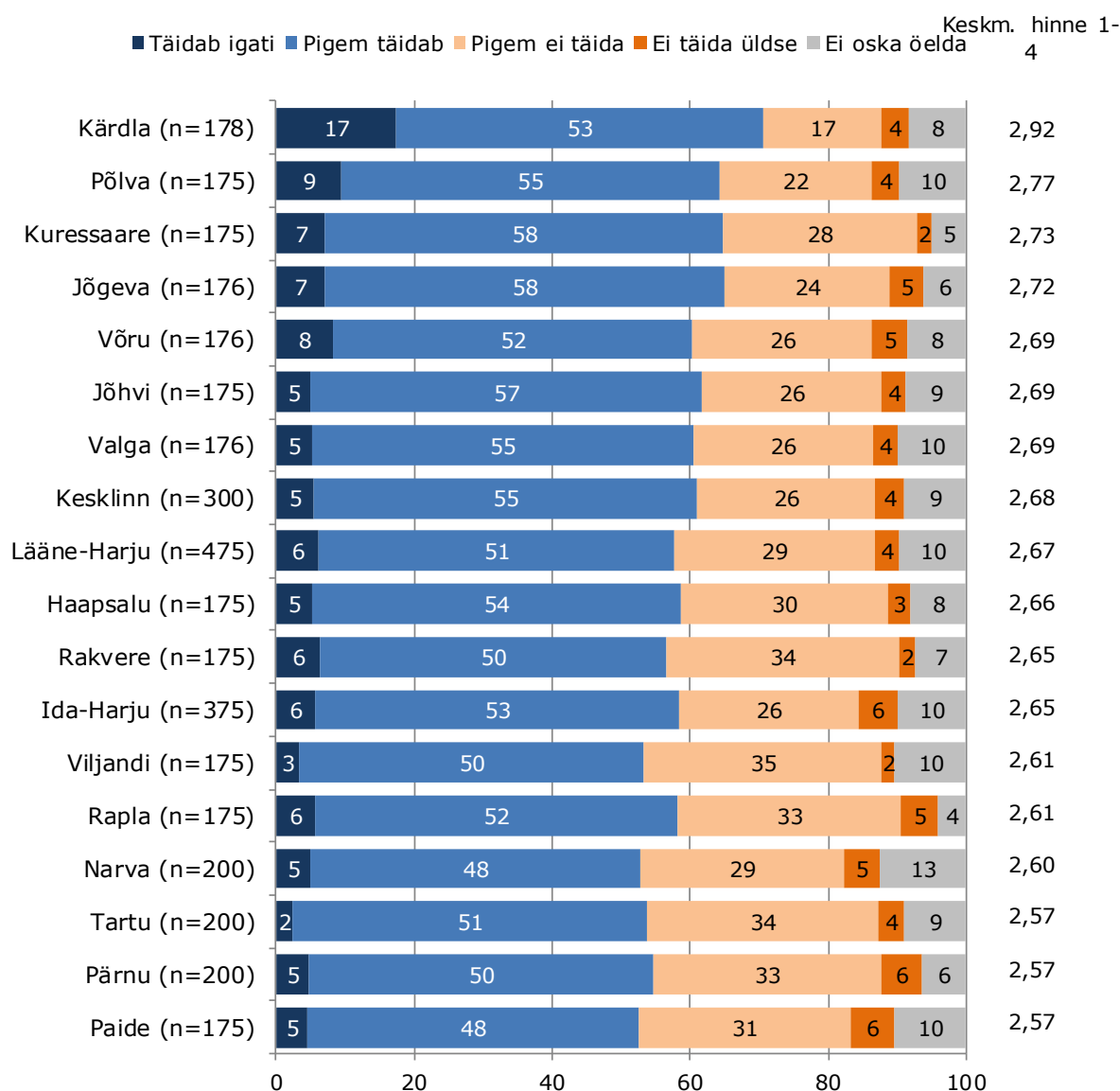
Mehed on antud küsimuse osas naistest jätkuvalt veidi kriitilisemad ja naised ei oska sagedamini seisukohta võtta. Kõige kõrgem on rahulolu nüüd noorimas vanuserühmas – 15-24a. Tulemusi erinevate Eesti piirkondade kaupa vaadeldes selgub, et olulist erisust eri prefektuuride piirkonnas elavate inimeste vastustes ei ole. Kui eelmise uuringu ajal olid eestlased sagedamini rahule jäänud, kui mitte-eestlased, siis nüüd on olukord vastupidine. Kõige enam on politsei ennetustööga rahule jäänud alg- ja põhiharidusega inimesed.

Jaoskondade lõikes on rahulolu kõrgeim Kärkla piirkonnas, järgnevad Põlva ja Kuressaare (joonis 3A). Kõige madalam on rahulolu seevastu Paldiskis, kuigi ka seal on ennetustööga rahul 53% elanikest.

Joonis 3. Hinnang ennetajarolli täitmisele, %, kõik vastajad

Joonis 3A. Hinnang ennetajarolli täitmisele, %, politseijaoskonnad

2.2 Rahulolu kohaliku politsei tööga

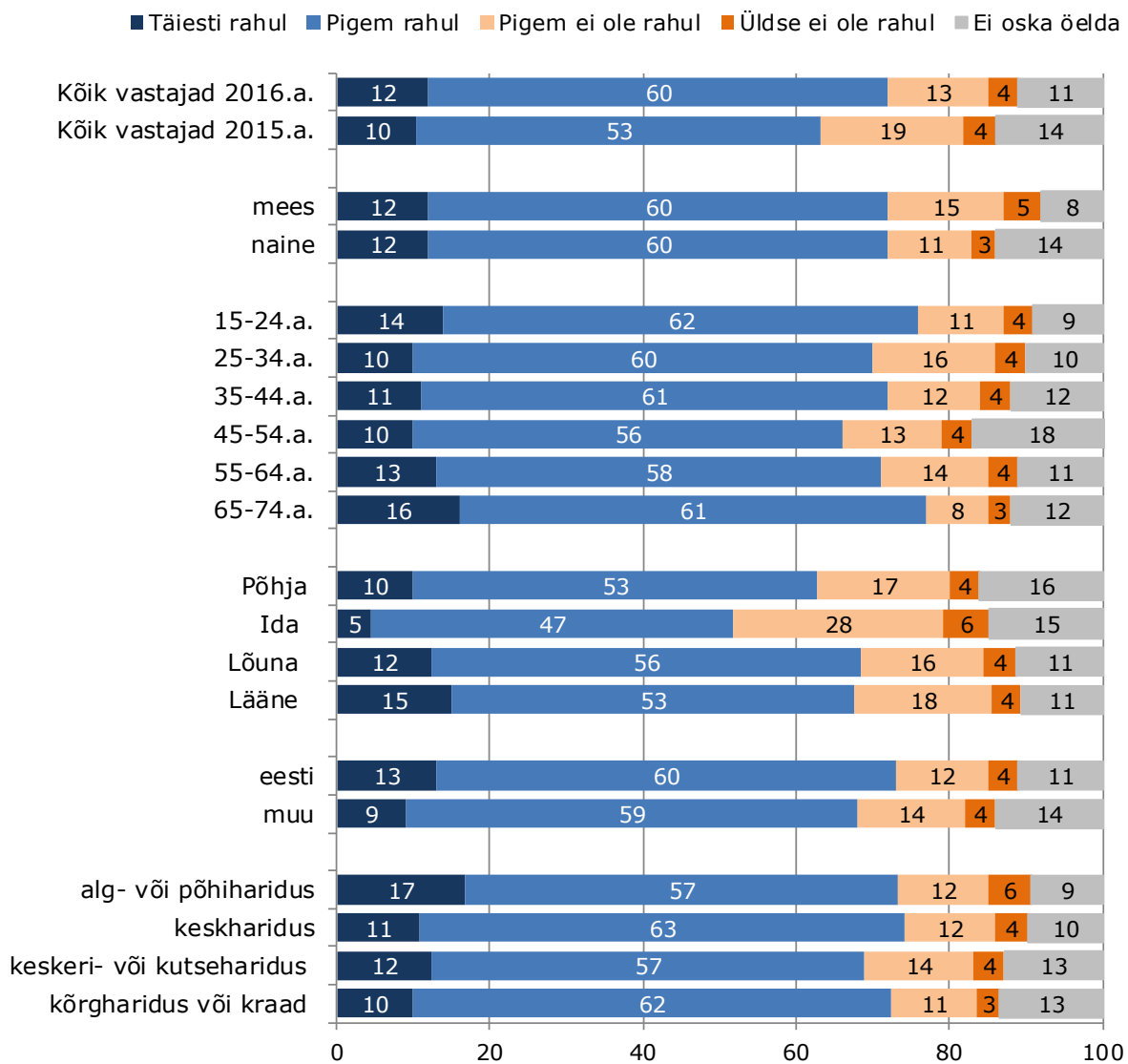
Uurisime, kuidas on elanikud rahule jäänud kohalike politseinike tööga. Lisaks üldist rahulolu puudutavale küsimusele küsisime ka rahulolu kohta viie erineva olulise tööloiguga ning palusime lisaselgitust neilt, kes rahule ei ole jäänud.

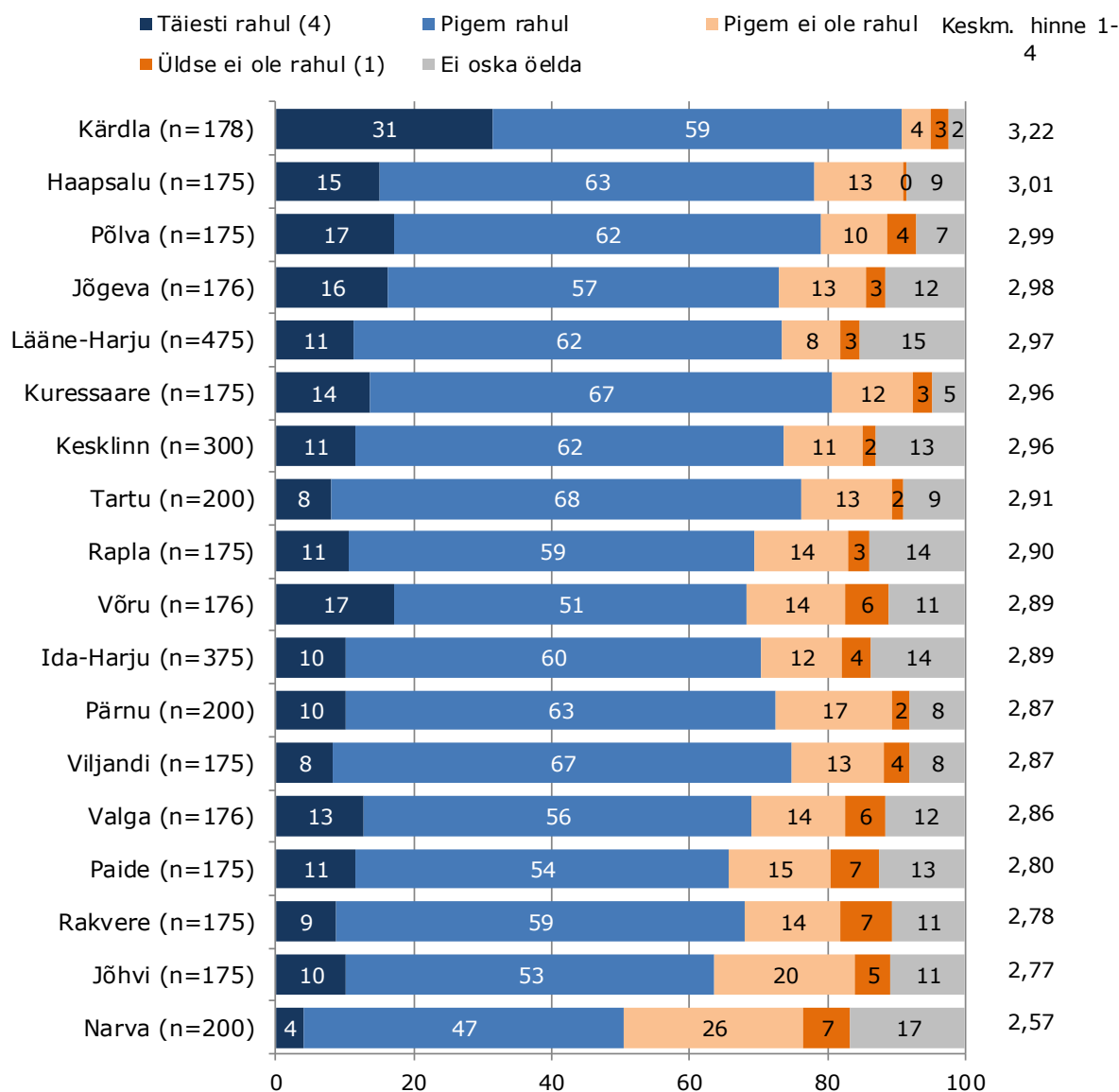
Selgus, et rahul või täiesti rahul on kohaliku politsei tööga 72% elanikest, rahulolematuid 17%, sh täiesti rahulolematu on 4% (joonis 4). Eelmisel korral oli rahul 63% ja rahulolematu 23%, seega on tulemus märgatavalt paranenud. 11% küsitletutest ei oska küsimusele vastata.

Naiste ja meeste võrdluses näeme meeste seas veidi enam rahulolematuid. Kõige nooremas ja kõige vanemas vanusegruppides on rahulolu politsei tööga kõrgem. Silma paistab, et keskmisest mõnevõrra madalam on elanike rahulolu Ida Eestis ning rahvuse lõikes vaadelduna mitte-eestlaste seas. Politseijaoskondadest pälvisid oma elanikelt kõrgeimad

hinnangud Kärkla, Haapsalu ja Põlva politseijaoskond (joonis 4A). Enim rahulolematuid oli seevastu ka sel aastal Jõhvi ja Narva jaoskondades.

Joonis 4. Rahulolu kohaliku politsei tööga, %, kõik vastajad

Joonis 4A Rahulolu kohaliku politsei tööga jaoskondade lõikes, %, kõik vastajad

Üldine rahulolu politseinike tööga sõltub ka sellest, kas vastaja on isiklikult politseinikega kokku puutunud. Taas on veidi positiivsemalt hinnanud just need elanikud, kes reaalseid kokkupuuteid ei oma – 72% neist on rahul ja 11% ei ole. Vastajatest, kes omavad isiklike kokkupuuteid, pole rahul 23%, sh üldse ei ole rahul 6%. Rahule on jäänud 71% sihtrühmast. Võrreldes eelmise uuringuga on siin tulemus paranenud – siis oli 29% kokkupuuteid omavatest rahulolematu ja 62% rahul.

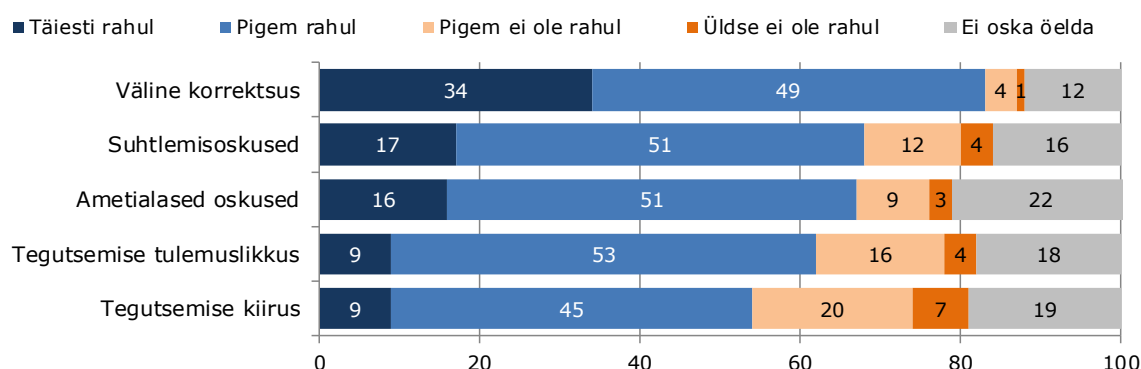
Kuriteo või väärteo ohvrite seas on rahulolematu kõige suurem – 11% ei ole üldse rahule jäänud, rahulolematuid kokku on 30%. Õigusrikkujatest/kahtlustatavatest on täiesti rahulolematud 12% ning rahulolematuid kokku 31%. Pealtnägija rollis olnud elanikest on politsei tööga rahulolematuid kokku 21%. Ohvrite ja kahtlustatavate seas on rahulolematu politsei tööga veidi suurenenud kuid pealtnägijate seas on see vähenenud.

Erinevate tööloikude puhul näeme ka käesoleval aastal kõige kõrgemat rahulolu politseinike välise korrektsusega 83%. 68% on rahul ka nende suhtlemisoskusega ja 67% ametialaste

oskustega (joonis 5). 62% elanikkonnast on ühtlasi rahul politsei töö tulemuslikkusega. Tegutsemise kiiruse osas näeme kõige enam lahknevaid arvamusi – 54% on sellega rahul kuid 27% ei ole. Täiesti rahulolematu on politsei tegutsemise kiirusega ka sel aastal 7% vastanutest.

Võrreldes eelmise uuringuga on nüüd tulemused paranenud politsei töö kõigi aspektide puhul – kõige enam seejuures tegevuse tulemuslikkuse ja kiiruse osas. Eelmise uuringu ajal olid rahulolu protsendid järgmised: väline korrektsus – 80%, suhtlemisoskus – 64%, ametialased oskused 61%, tegevuse tulemuslikkus 55% ja kiirus 48%.

Joonis 5. Rahulolu politsei tööga erinevates aspektides, %, kõik vastajad

Näeme, et vanuserühma esindajad (vanuses 45-54 a.) on muude rühmade esindajatest kriitilisemal positsioonil (joonis 6). Ida-Eestis elavad inimesed on sarnaselt eelmisele uuringule ka sel aastal politsei töö erinevate tööloikudega keskmisest vähem rahul. Üldiselt näeme parimat tulemust Lääne-Eesti elanikel, kuid tegutsemise tulemuslikkuse osas nende hinnang muudest prefektuuridest siiski kõrgem ei ole.

Eestlaste seas on rahulolu jätkuvalt veidi kõrgem kui mitte-eestlaste seas. Haridustasemete lõikes tulemusi vaadeldes selgub, et alg- või põhiharidusega elanikud on seekord teistega võrreldes pigem positiivsemalt meelestatud.

Politseijaoskondadest paistab sarnaselt eelmiselegi uuringule heade töötulemustega kõikjal silma Kärdla politseijaoskond. Tõenäoliselt on Hiiumaal vähese elanike arvu ja rahuliku olukorra tõttu ka kergem pälvida vastajatelt kõrgeid hinnanguid. Lisaks pälvisid kõrgeid hinnanguid veel mitmel korral ka Kuressaare politseijaoskond (joonised 7-11). Kahe parema seas hinnati mõnel korral ka Jõgeva ja Haapsalu jaoskondi. Jõgeval hinnati kõrgelt politseinike ametialasi oskusi ja välist korrektsust, Haapsalus aga politseinike head suhtlemisoskust.

Kõige madalama hinnangu pävis kõikjal Narva politseijaoskond. Politseinike tegutsemise kiiruse osas ei jää Narvale antud hinnang palju teiste jaoskondade tulemustest maha, muus osas on erisus teistega märgatavam.

Rahulolematuse põhjused

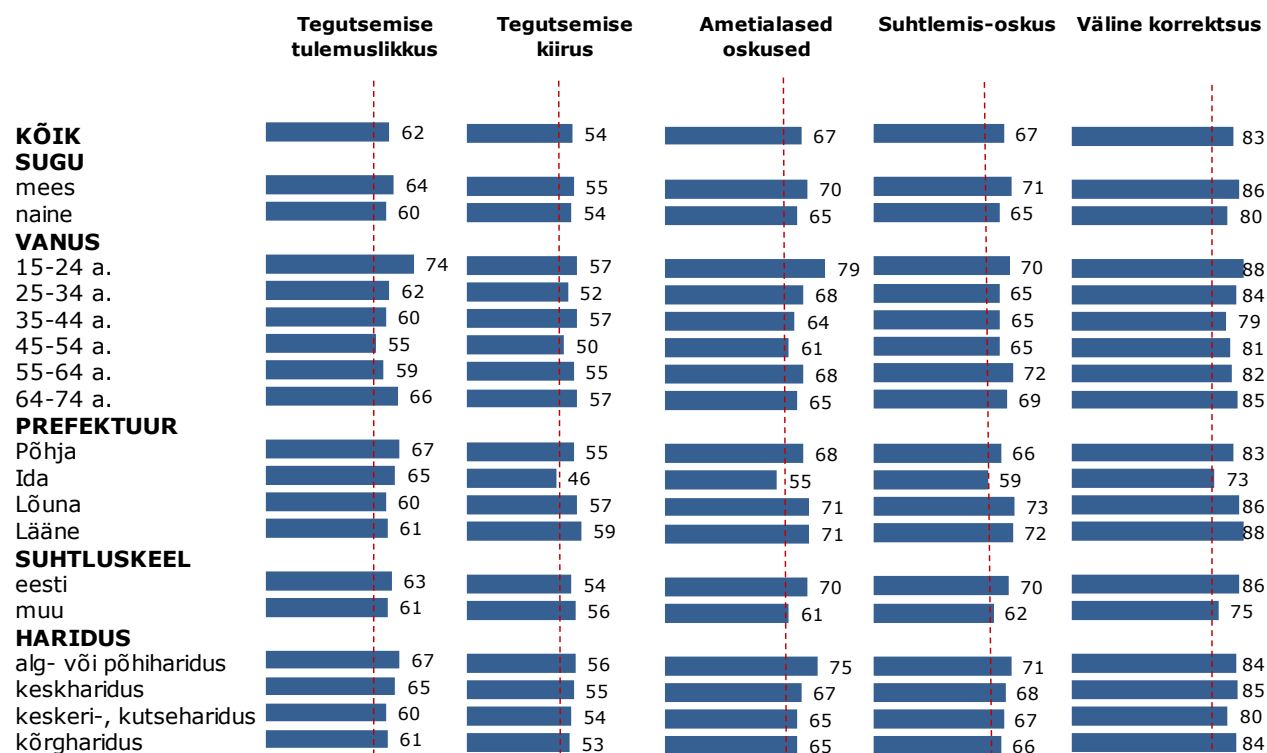
Avatud küsimus esitati neile, kes ei ole kohaliku politsei tööga üldse rahul – vastasid „täiesti rahulolematu“ üldise rahulolu küsimusele. Tulemused olid taas sarnased eelmisele uuringule.

Vastustes märgiti kõige sagedamini, et kohalikke politseinikke ei ole, jaoskonnad on suletud, politseinikke pole kusagil näha või et nad asuvad liiga kaugel – kokku 25% vastustest. Jaoskondade sulgemise all peetakse silmas pikemat ajaperioodi, mitte vaid möödunud aastat, kuna vastajad sageli ei mäleta täpselt, mis ajal mingi muudatus on toimunud. Veel märgiti siis sagedamini järgmisi hinnanguid või kommentaare:

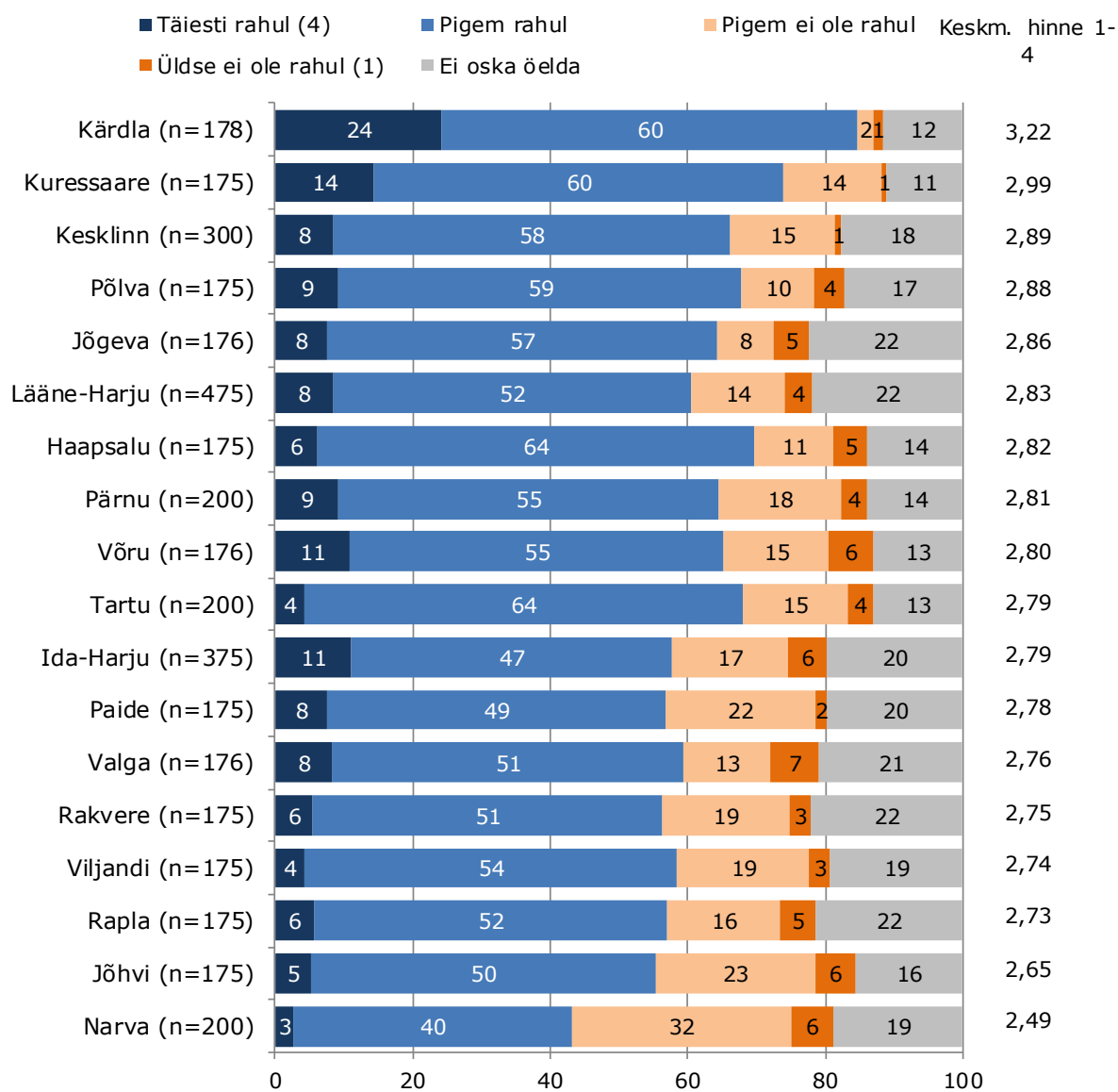
- Politsei töö pole tulemust (neist ei ole abi, nad ei tule kohale) – 25%
- Nende põhitegevus on trahvimine või karistamine (mitte abistamine ega ennetamine) 8%
- Politsei on liiga aeglane, ei jõua kohale – 10%
- Politseinikud on ebaviisakad, ülbed, üleolevad – 4%

Kõige enam kurdeti politseinike vähest nähtavust Lõuna prefektuuris. Töö vähest tulemuslikkust toodi keskmisest sagedamini esile Põhja prefektuuris. Lääne prefektuuris rõhutati muudest vastajatest sagedamini politsei pigem trahvivat või karistavat rolli. Täpsemad vastused toodud küsimusele on välja toodud aruandele lisatud risttabelites.

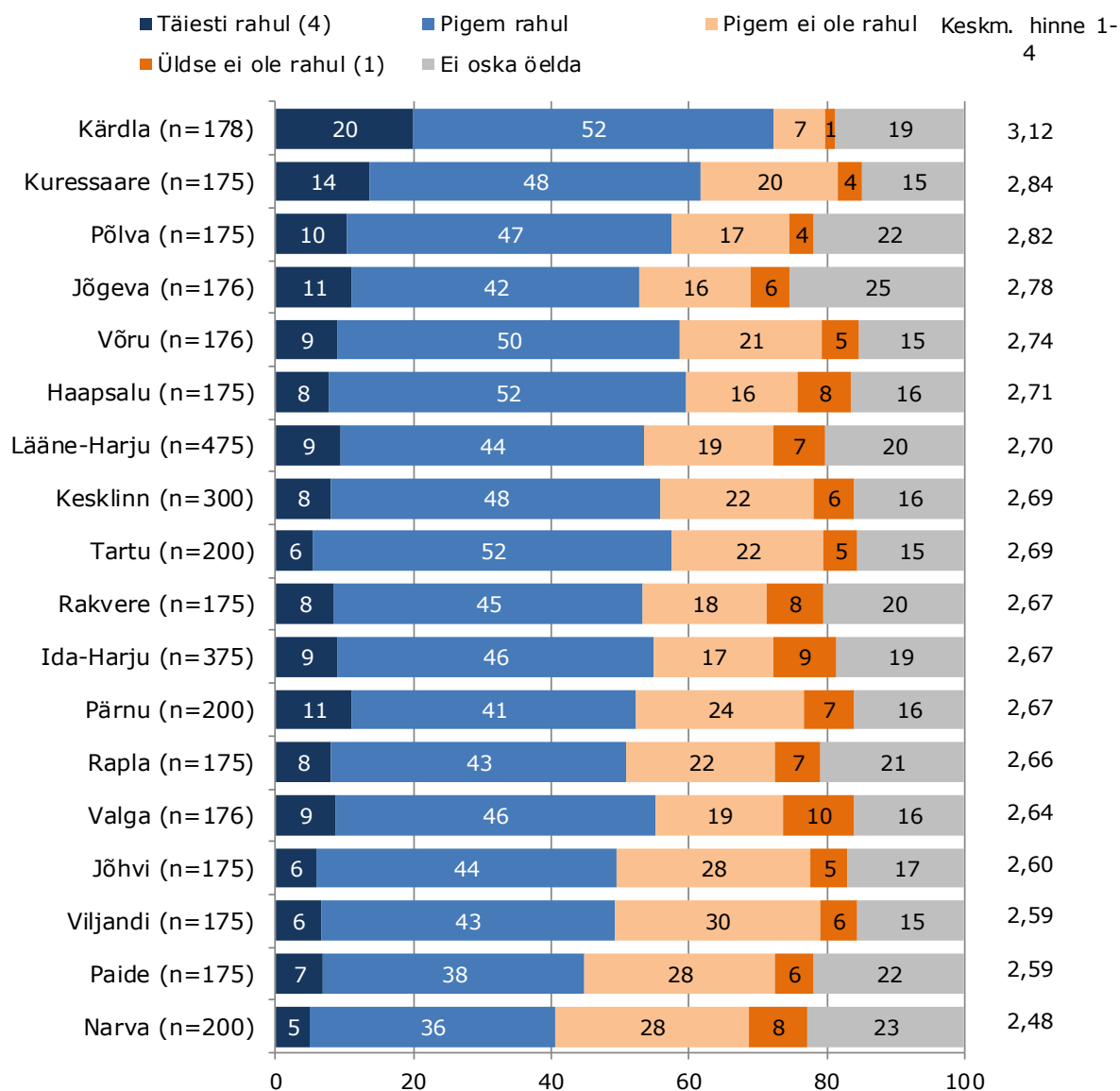
Joonis 6. Rahulolu politsei tööga erinevates aspektides, %, n=vastajad taustrühmades

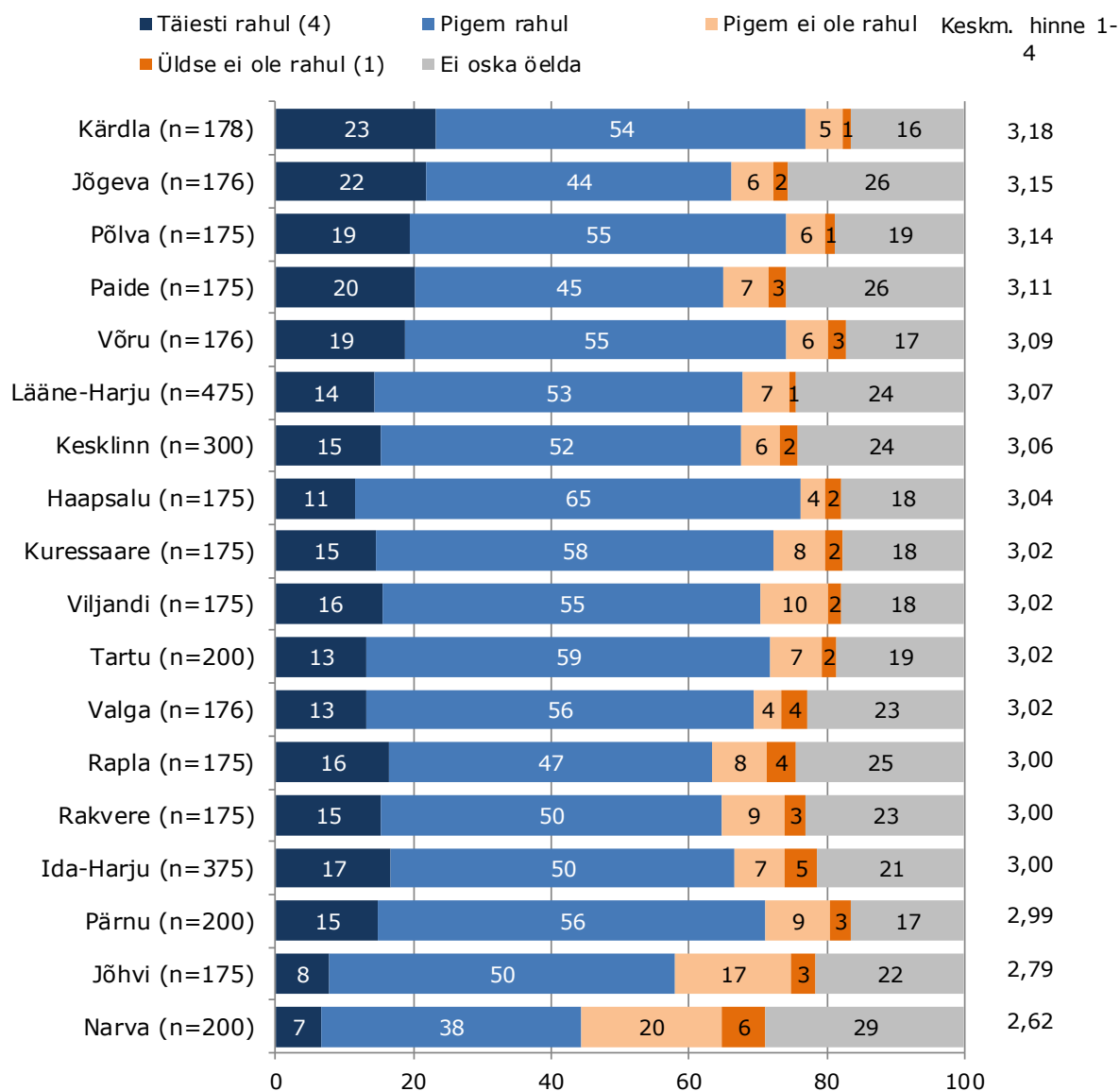
Joonis 7. Rahulolu kohalike politseinike töö tulemuslikkusega, %, n= vastajad jaoskondades

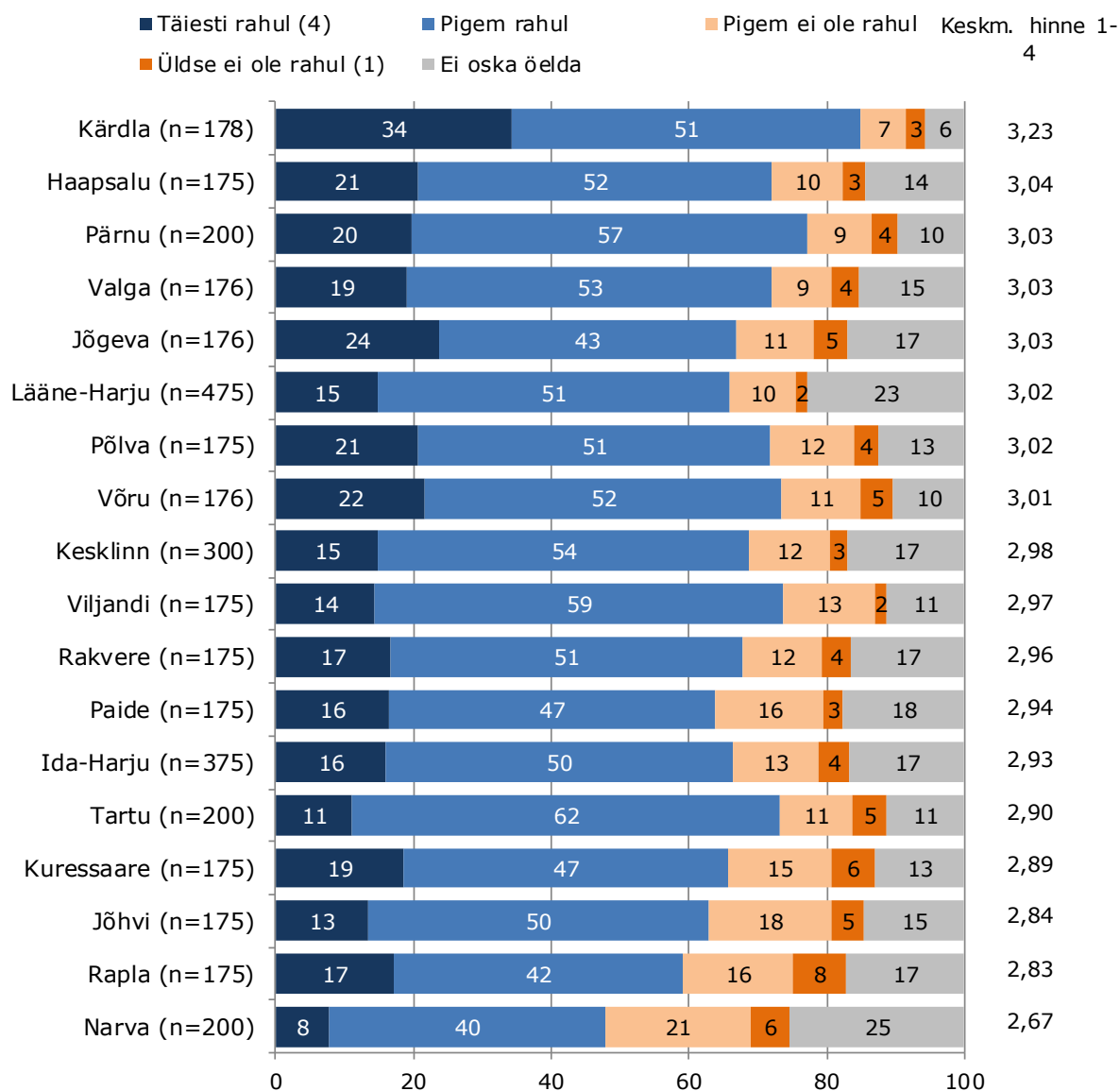
Joonis 8. Rahulolu kohalike politseinike tegutsemise kiirusega, %, n= vastajad jaoskondades

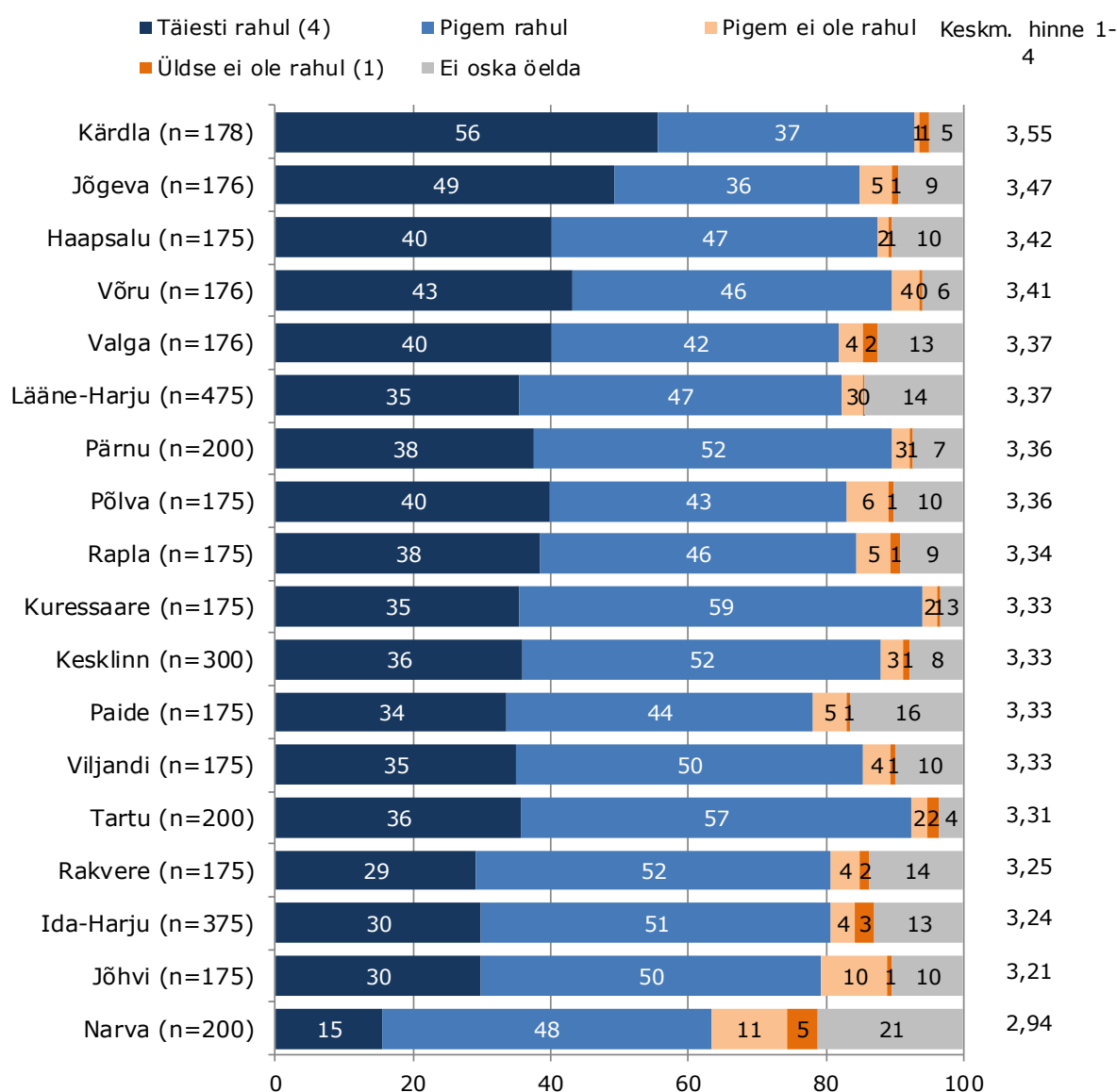
Joonis 9. Rahulolu kohalike politseinike ametialaste oskustega, %, n= vastajad jaoskondades

Joonis 10. Rahulolu kohalike politseinike suhtlemisuskustega, %, n= vastajad jaoskondades

Joonis 11. Rahulolu kohalike politseinike välise korrektusega, %, n= vastajad jaoskondades

2.3 Kokkupuude politseinikega

Vastajatel paluti meenutada, kas nad on viimase 12 kuu jooksul politseinikega kokku puutunud, või siis juhtunud nende tööd kõrvalt nägema. Juhul, kui kokkupuuteid on olnud mõlemas rollis, paluti vastata viimase situatsiooni kohta.

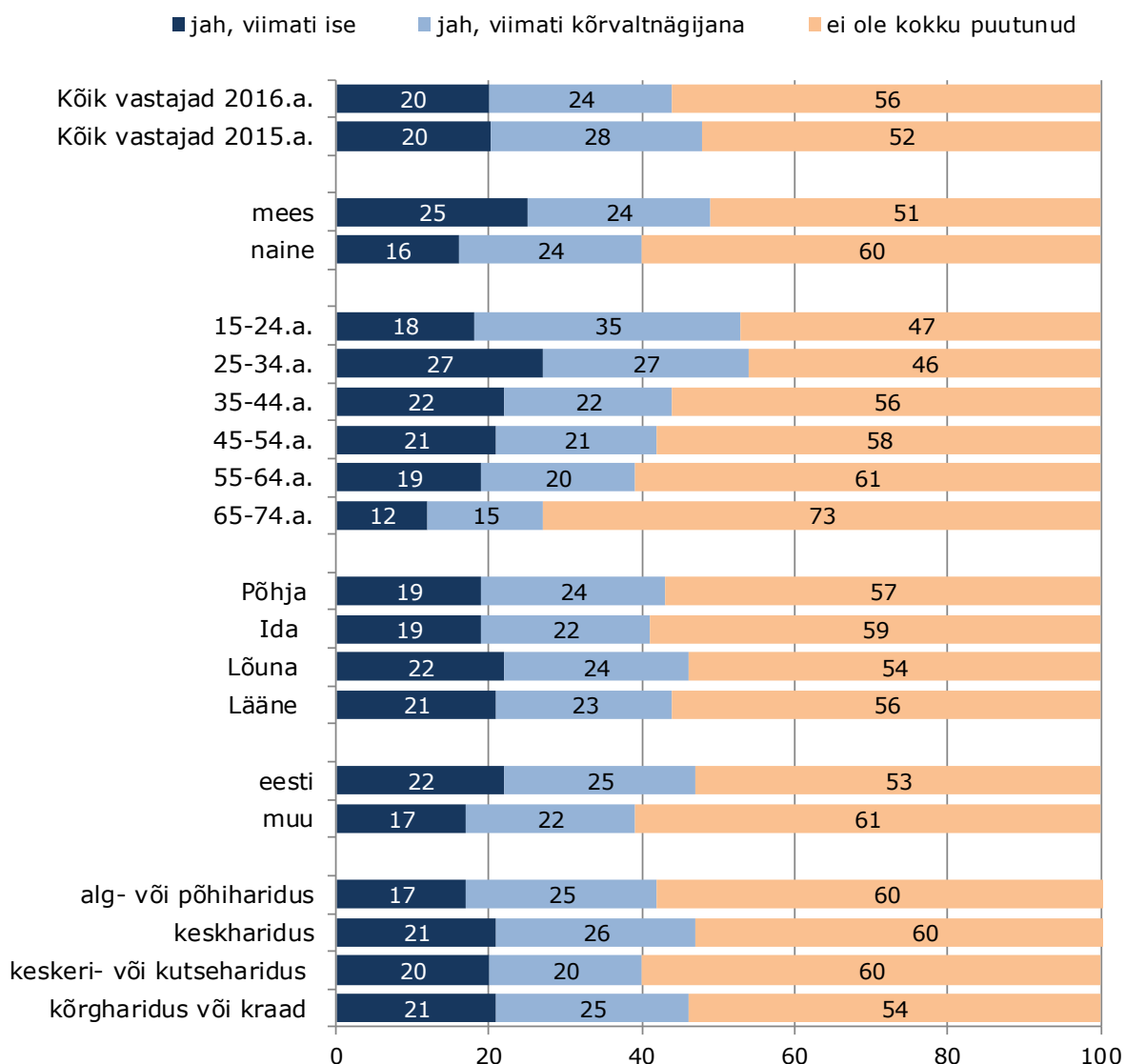
20% elanikkonnast omas aasta jooksul politseinikega isiklikke kokkupuuteid ning lisaks on 24% näinud politseinike tööd kõrvalt nägijana (joonis 12). Mingeid kokkupuuteid ei ole olnud 56% vastanutest. Võrreldes eelmise uuringuga on olukord praktiliselt sama – veidi vähenenud on vaid kõrvalt nägijate osakaal, mis eelmisel korral oli 28%.

Otseseid kokkupuuteid on olnud keskmisest sagedamini meestel (25%) ja kahel nooremal vanuserühmal (vanuses 15-34 a.) Erinevate Eesti piirkondade lõikes suuri erisusi ei ole.

Eestlastel on olnud politseinikega viimasel aastal sagedamini kokkupuuteid võrrelduna mitte-eestlastega.

Nooremate vanuserühmade esindajad on sarnaselt eelmisele uuringule ühtlasi ka olnud vanematest sagedamini politseinike tegevuse pealtnägija rollis.

Joonis 12. Kokkupuude politseinikega 12 kuu jooksul, %, kõik vastajad

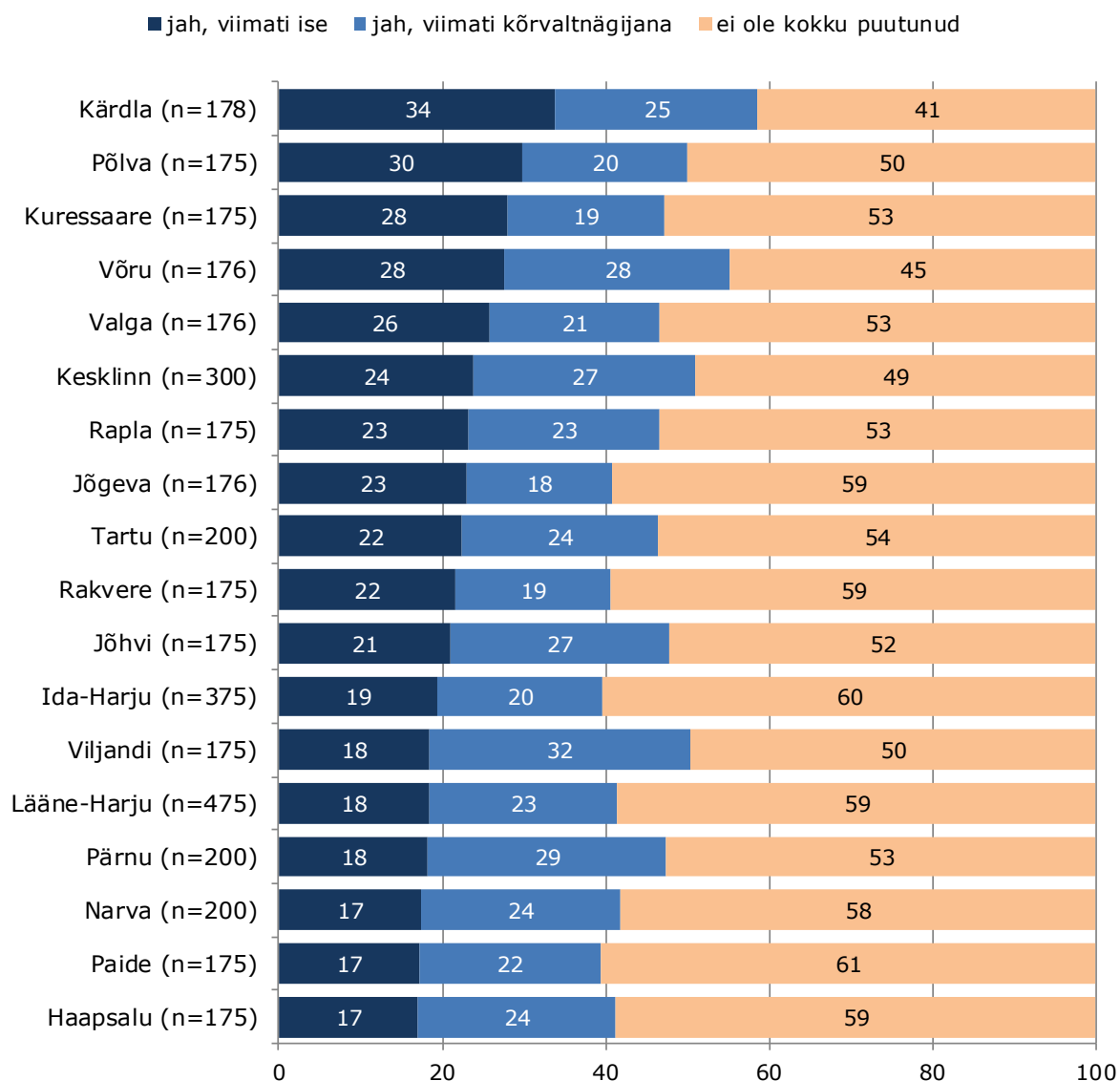

Joonisel 12A näeme, kui sageli on politseiga kokku puutunud erinevate politseijaoskondade piirkondades. Üllatuslikult näeme siin pingereas esikohal Kärdla politseijaoskonna elanikke, kes on märkinud, et 34% neist on isiklikult aasta jooksul politseinikega kokku puutunud. Taolisele tulemusele leidub selgitus järgmise küsimuse vastustes (joonis 13A), kus vaatleme kokkupuute põhjuseid. Näeme, et Hiiumaa elanikud on üsna harva sattunud kuriteo ohvriks või selles kahtlustatavaks, valdavalt on tegemist olnud politseinike töö kõrvalnägemisega ning võib arvata, et seda on nähtud peamiselt liikluses puhumisreidide käigus (suur osakaal variandil „muu situatsioon“, kuhu peamiselt märgiti liikluspolitseinike töö nägemist). Seega

on siin märgitud isikliku kokkupuute alla ka juhuseid, mis peaksid realselt kajastuma kõrvalnägijate osakaalus.

Kärdla piirkonnale järgnevad elanikega kokkupuudete sageduselt Põlva, Kuressaare ja Võru politseijaoskonnad. Kõige vähem kokkupuuteid on elanikel politseinikega olnud aga Narva, Paide ja Haapsalu politseijaoskondades.

Joonis 12A. Kokkupuude politseinikega 12 kuu jooksul, %, vastajad jaoskondades

Vastajatel, kes omavad kokkupuuteid politseinikega, paluti ka täpsustada, kas nad olid ohvri või õigusrikkuja rollis. Tulemus on välja toodud joonisel 13. Pea võrdsest on taas isikuid, kes on olnud ohvri rollis (12%) ja neid, keda on õigusrikkumises kahtlustatud (13%). Pealtnägijaid on olnud 57%. Muud nimetatud rollid olid ka sel aastal peamiselt liikluses ettetulevad situatsioonid, nagu „Kõik puhuvad“ reid, muud kokkupuuted liikluspolitseinikega,

dokumentide ja auto kontroll jms. Lisaks märgiti siin tööalaseid kokkupuuteid, avaldati näiteks paaril korral arvamust, et politsei on alarahastatud või et neil on oma töös valed prioriteedid, et politseinikud ei pea ise kinni liikluses kehtestatud kiiruspiirangutest jms. Taolisi kommentaare ei olnud siiski väga palju ning need kindlasti ei domineerinud antud vastustes.

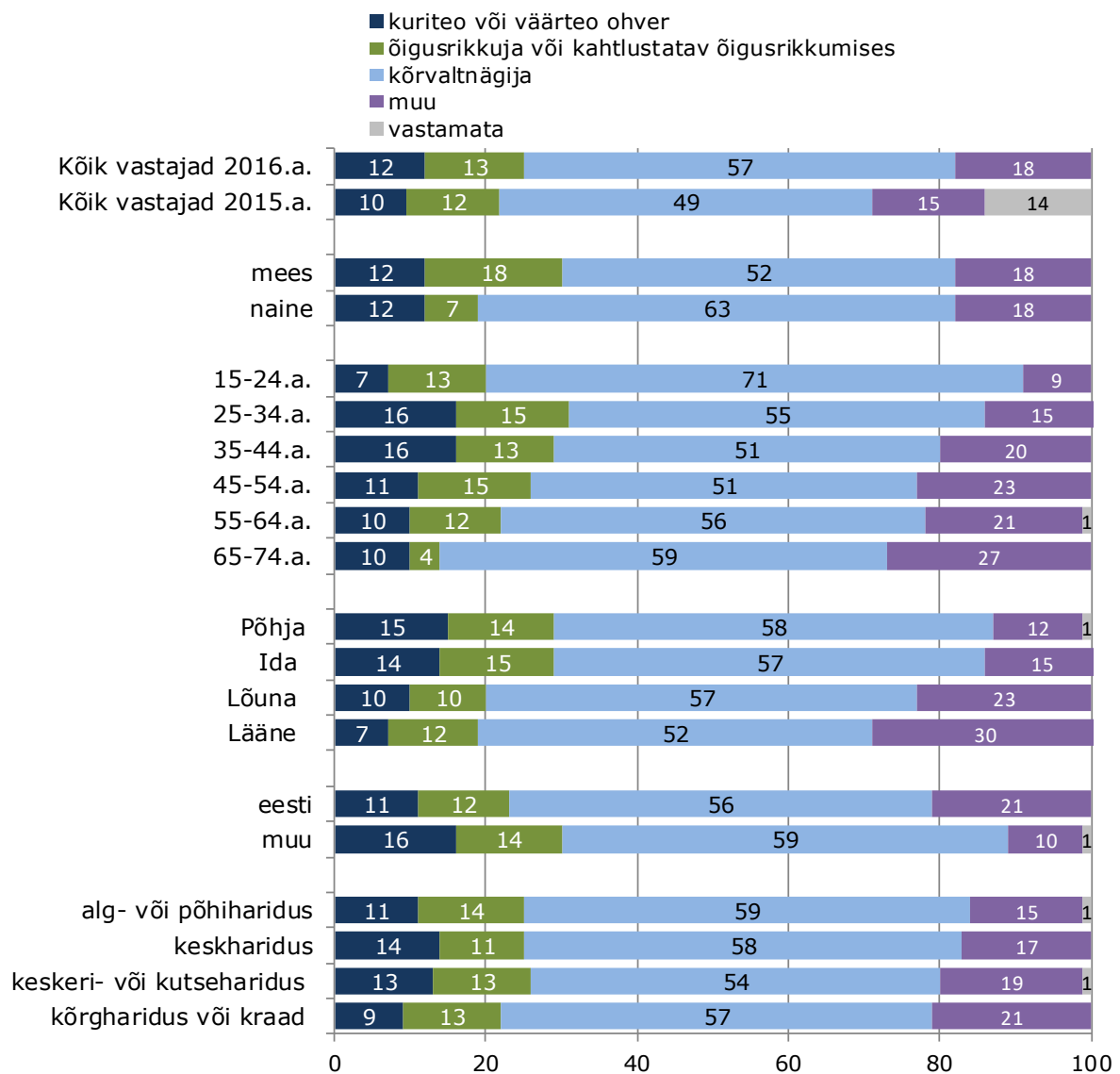
Võrreldes eelmise aastaga on nüüd veidi kasvanud inimeste osakaal, kes omavad kokkupuuteid kuriteo/väärteo ohvri rollis kuid muutus 2% pole märkimisväärne. Enam on seekord ka pealtnägija rolli nimetanute hulk. Positiivne on see, et sel korral keegi ei jätnud oma rolli täpsustamata e. küsimusele vastamata.

Mehed on taas naistest sagedamini olnud kahtlustatava rollis. Ohvrite seas aga on seekord naised ja mehed võrdselt – eelmisel korral olid naised kuritegude ohvriks langenud meestest sagedamini.

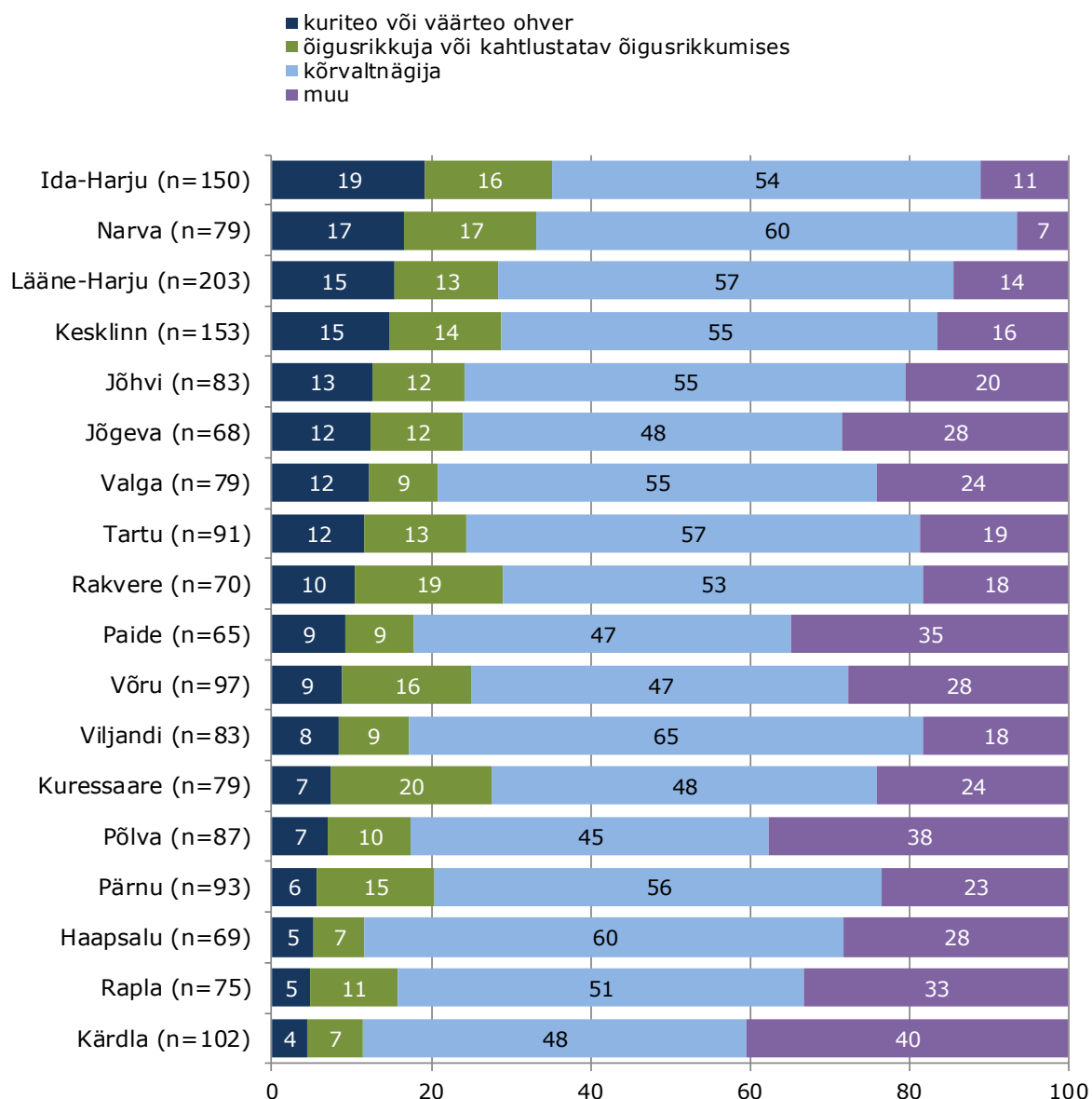
Nii kuritegude ohvreid kui ka õigusrikkumises kahtlustatavaid on keskmisest enam olnud Ida ja Põhja prefektuuride aladel, samuti on nii ohvreid kui ka kahtlustatavaid eestlastest enam olnud mitte-eestlaste seas.

Uuringu tulemusel võib öelda, et kõige enam kuritegusid pannakse toime Tallinnas ja Narvas – ohvrite osakaal on kõige kõrgem Ida-Harju jaoskonna territooriumil – 19% (joonis 13A). Järgnevad Narva (17%), Lääne-Harju (15%) ja Kesklinna jaoskond (15%). Kõige vähem on nii kuritegude ohvreid kui ka süüdlasi/kahtlustatavaid Kärkla jaoskonnas – vast. 4% ja 7% elanikest viimase aasta jooksul.

Joonis 13. Rollid kokkupuutes politseiga, %, n=1696 (on puutunud kokku politseinikega 12 kuu jooksul)

Joonis 13A. Rollid kokkupuutes politseiga, %, n= vastajad jaoskondades, kes on puutunud kokku politseinikega 12 kuu jooksul

Esimese teema kokkuvõttena võib öelda, et elanike ootused politsei ennetustööle aasta jooksul muutunud ei ole. Politsei ennetajarolliga on rahul 59% elanikest, mis on veidi suurem, kui oli aastal 2015.

Kohaliku politsei tööga on rahul nüüd 72% ja rahulolematu 17% elanikkonnast. Rahulolu on võrreldes eelmise uuringuga suurenenud 9% võrra. Kõrgeim on rahulolu Kärdla, Põlva ja Haapsalu politseijaoskondades, jätkuvalt on vähem rahul elanikud Ida prefektuuri aladel.

20% elanikest on viimase aasta jooksul politseinike tööga kokku puutunud ning 24% on seda kõrvalt näinud. Vastajatest, kes omavad isiklikke kokkupuuteid, pole rahul 23%, sh üldse ei ole rahul 6%. Rahule on jäänud 71% sellest sihtrühmast. Võrreldes eelmise uuringuga on siin tulemus paranenud – siis oli 29% kokkupuuteid omavatest rahulolematu ja 62% rahul.

Nende seas, kes on politseiga kokku puutunud kas ohvri või kahtlustatava rollis, on rahulolematute osakaal muude rollidega võrreldes kõige kõrgem (30% ringis).

Rahulolematuse peamiste põhjustena toodi ka käesoleval aastal välja seda, et kohalikke politseinikke ei ole tänavatel näha ning et politsei töö pole tulemust.

3 Ohvriks langemine ja sellest teatamine

Järgnevalt uurisime kuriteo või väärteo ohvriks langemise sagedust viimase 12 kuu jooksul.

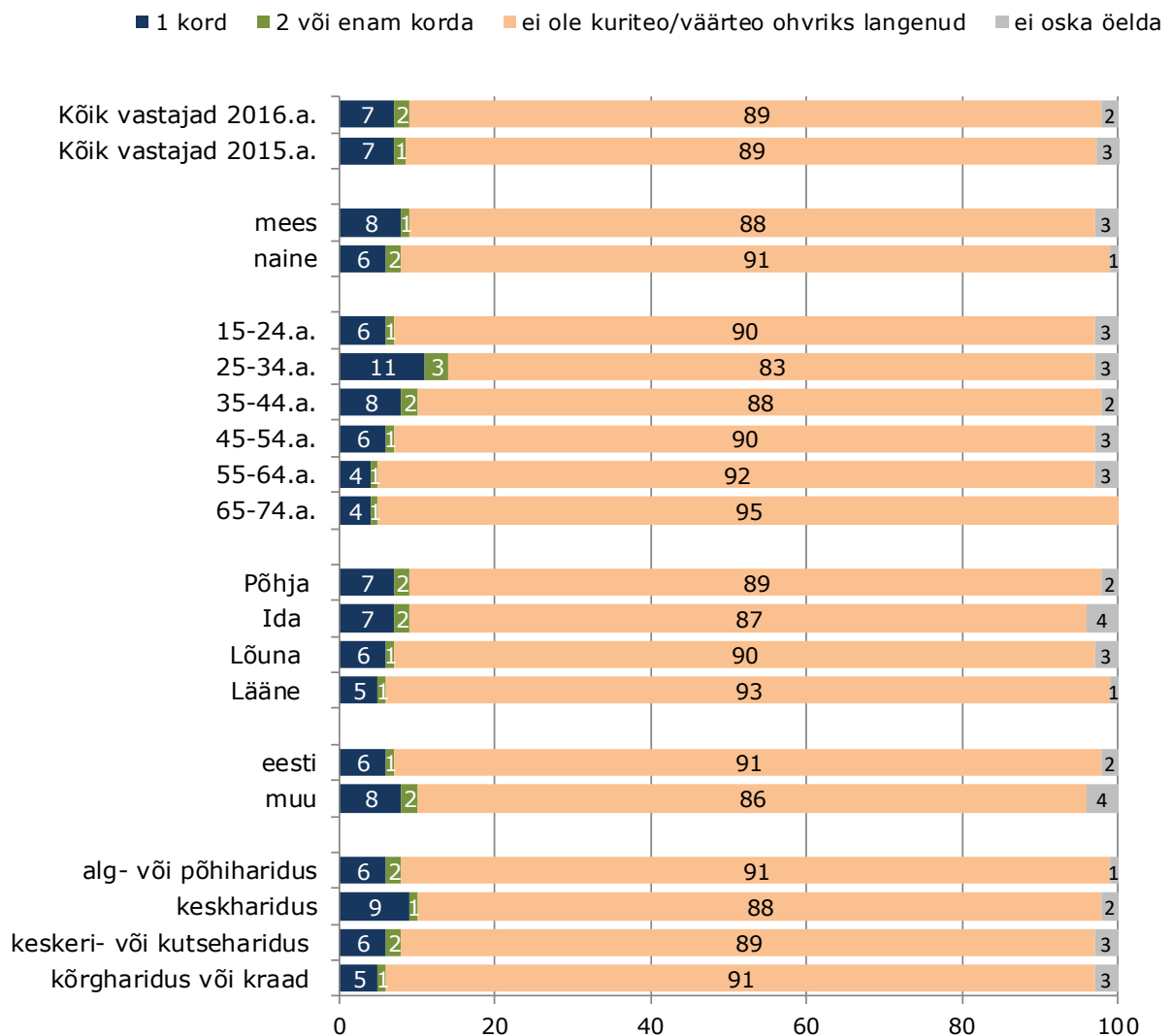
7% elanikkonnast on möödunud 12 kuu jooksul kuriteo või väärteo ohvriks langenud ühel korral ja 2% mitmel korral (joonis 14). Tulemus kordab ka Justiitsministeeriumile novembris 2015 Turu-uuringute AS poolt silmast-silma meetodil tehtud uuringu tulemust, kus samuti selgus, et ohvriks on langenud 8% elanikest. Laiendades tulemust Eesti elanikkonna peale, saame arvuliselt ligikaudu 64 923 ühekordset ja 14 947 mitmekordset kuriteo/väärteo ohvrit üle riigi.

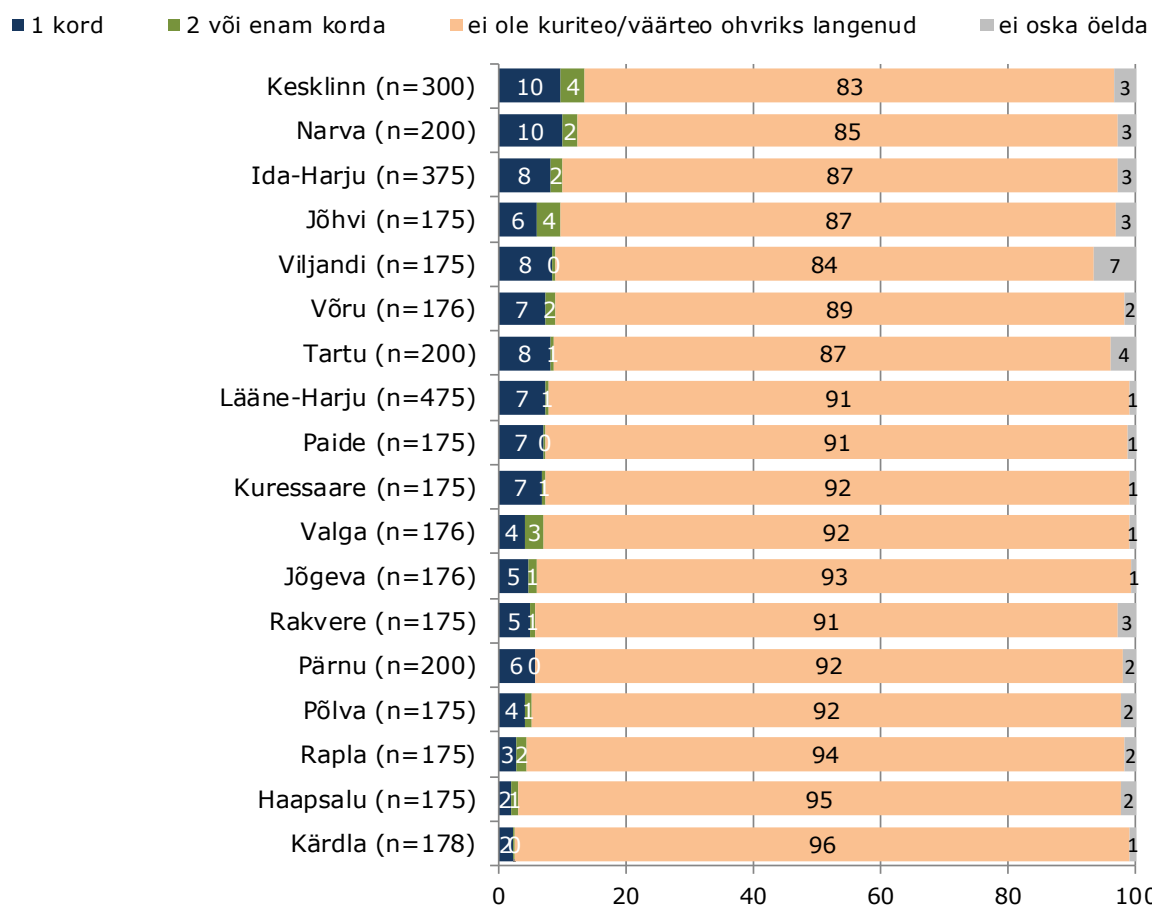
Kuriteo või väärteo ohvreid on jätkuvalt kõige sagedamini vanuserühmades 25-34 a. ja 35-44 a. – vastavalt 11% ja 8%. Prefektuuride lõikes antud küsimuse puhul suuri erisusi ei ilmnenud.

Mitte-eestlaste seas on kuritegude ja väärtegude ohvreid veidi enam kui eestlaste seas.

Kõige sagedamini pannakse kuritegusid toime Tallinnas Kesklinna ja Narva politseijaoskondade piirkondades (joonis 14A). Eelmisel korral teiseks reastunud Viljandi jaoskond seekord esikolmikusse ei reastunud.

Kõige väiksema kuritegevuse poolest paistavad silma Kärkla ja Haaapsalu jaoskonda kuuluvad piirkonnad.

Joonis 14. Ohvriks langemise sagedus 12 kuu jooksul, %, n= kõik vastajad

Joonis 14A. Ohvriks langemise sagedus 12 kuu jooksul jaoskondade lõikes, %

Küsisime, kas kuriteost või väärteost teatati politseile. Juhul kui vastaja on langenud ohvriks mitmel korral, soovisime teada, kas ta teatas sellest politseile kõikidel kordadel.

Neist, kes on kuriteo ohvriks langenud ühel korral, andis sellest politseile teada 75% (joonis 15). Tulemus võrreldes eelmise uuringuga muutunud ei ole.

Sarnaselt eelmise uuringuga on naised ka nüüd olnud aktiivsemad – neist teavitas politseid 79%. Vanuse lõikes on teavitajaid kõige enam vanuserühmas 35-44 a. (87%), kõige vähem aga vanuses 15-24 a. – vaid 44%. Ka eelmisel aastal oli noorimas vanuserühmas politsei teavitamine kõige vähesem.

Võrreldes muu Eestiga on teavitamisel aktiivsemad olnud Põhja- ja Lõuna Eesti elanikud, võrreldes eestlastega mitte-eestlased ning lisaks ka keskhariidusega isikud.

Võib öelda, et kuritegudest teavitamine on kõige aktiivsem Ida-Harju ja Kesklinna jaoskondades (joonis 15A). Suhteliselt sagedane on see tõenäoliselt ka Kärdla, Põlva ja Jõgeva piirkondades, kuid antud küsimuse puhul on siin kahjuks üldistusteks liiga vähe vastajaid. Näeme ka, et Narva piirkonnas teavitatakse politseid võrreldes Kesklinna ja Lääne-Harjuga veidi harvem – 77%. Vahe siiski ei ole siin märkimisväärne.

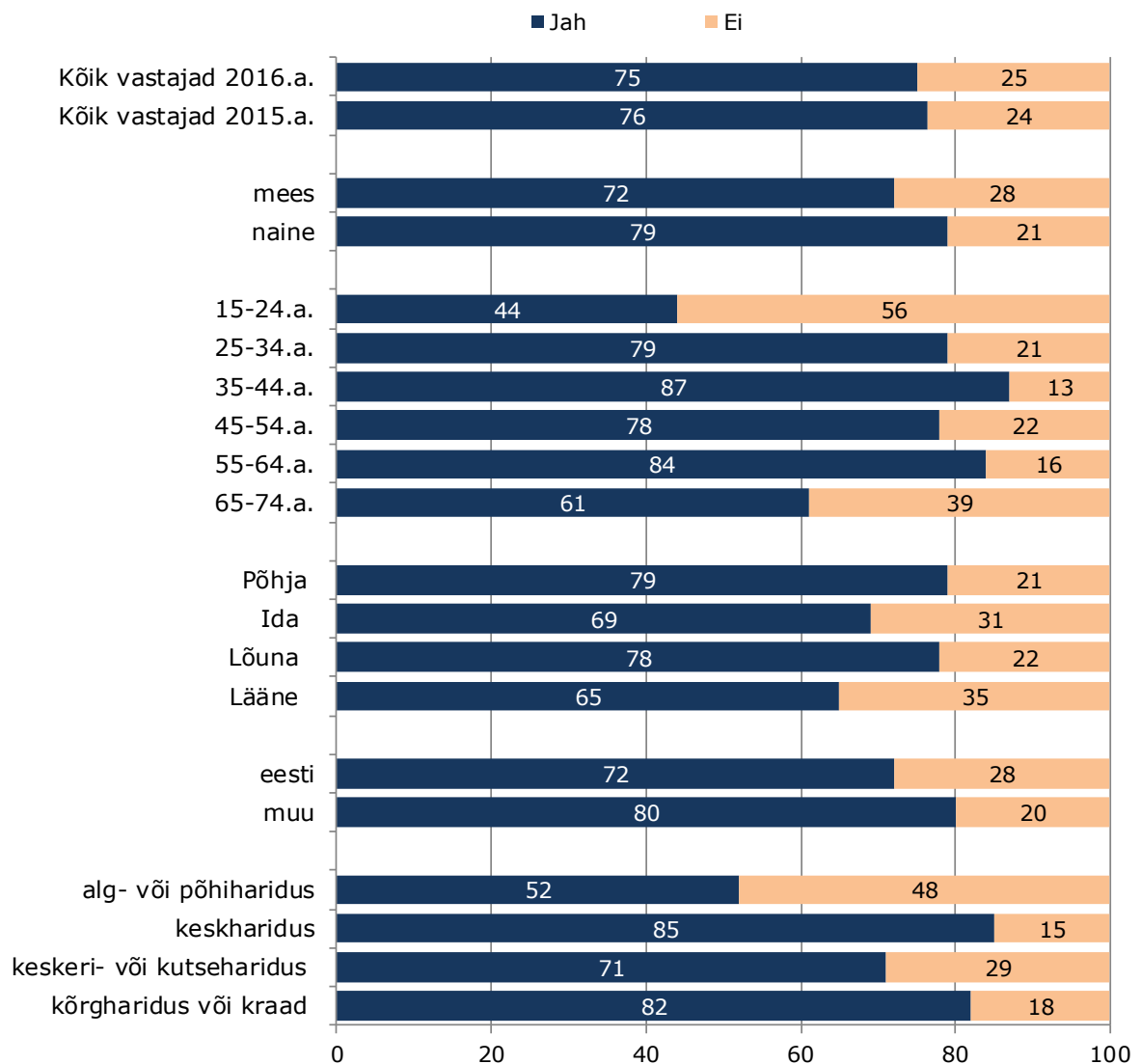
Neist, kes on kuriteo/väärteo ohvriks langenud mitmekordselt, on sellest politseile teada andnud kokku 76%, sh 43% neist teatas kõikidel kordadel ja 33% osadel kordadel (joonis 16). Selgus, et võrreldes eelmise aastaga on politsei teavitamine selles sihtrühmas veidi vähenenud – siis teatas sellest 50% kõikidel kordadel, nüüd aga 43%.

Ka antud sihtrühmas on aktiivsemad teavitajad naised ning vanuserühm 35-44a. Prefektuuride lõikes tulemusi vaadeldes näeme muudest piirkondadest oluliselt aktiivsemaid teavitajaid seekord Lõuna prefektuuris. Eelmisel korral olid nendeks Ida- ja Lääne piirkonna elanikud.

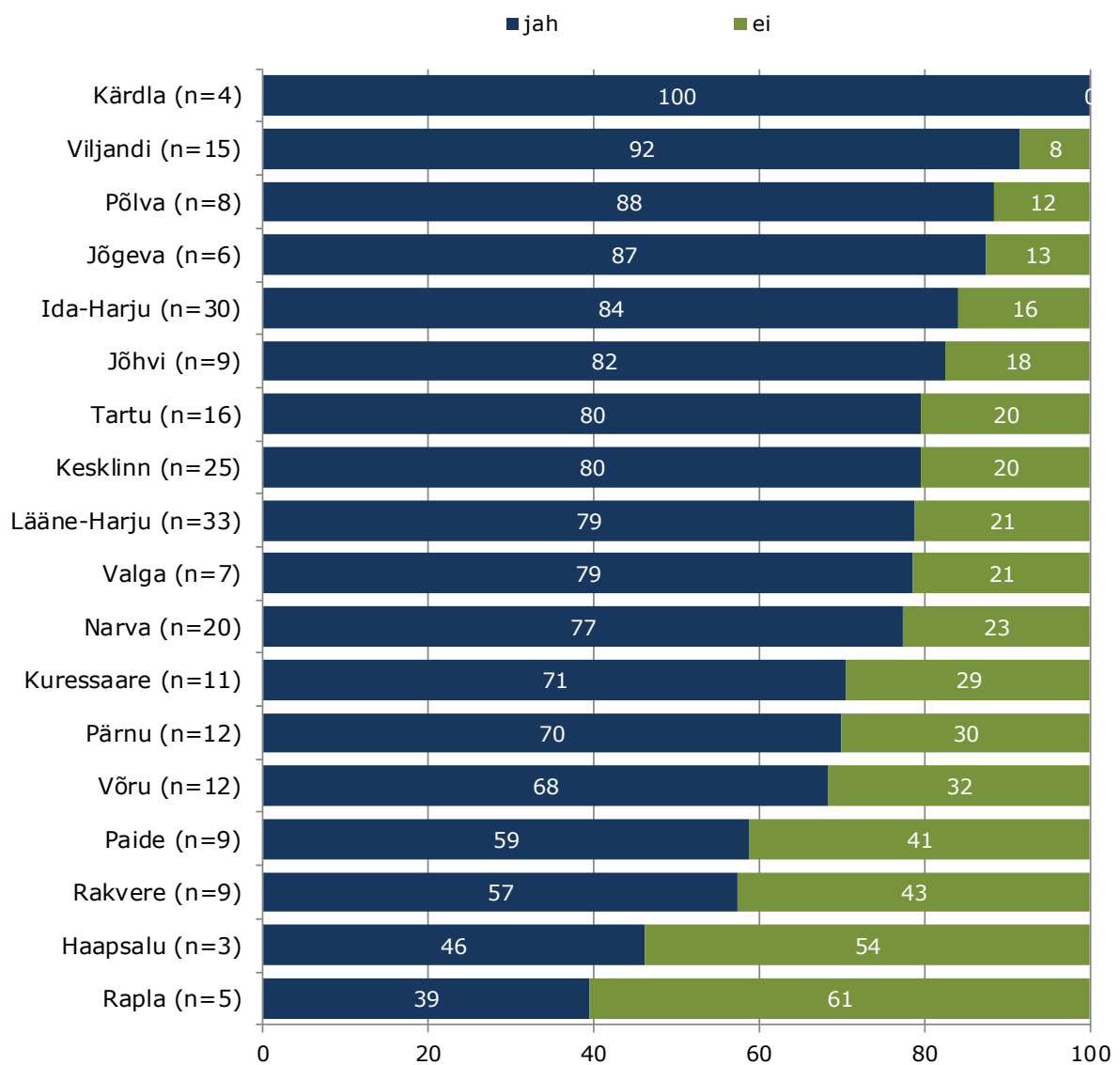
Eestlased teavitavad kuritegude ja väärtegude puhul politseid märksa sagedamini kui mitte-eestlased, samuti on kõige aktiivsemad selles osas kõrgharidusega inimesed.

Seega võib öelda, et Eestis on ligikaudu 24 -25% kuritegusid, mille kohta info politseile kohale ei jõua.

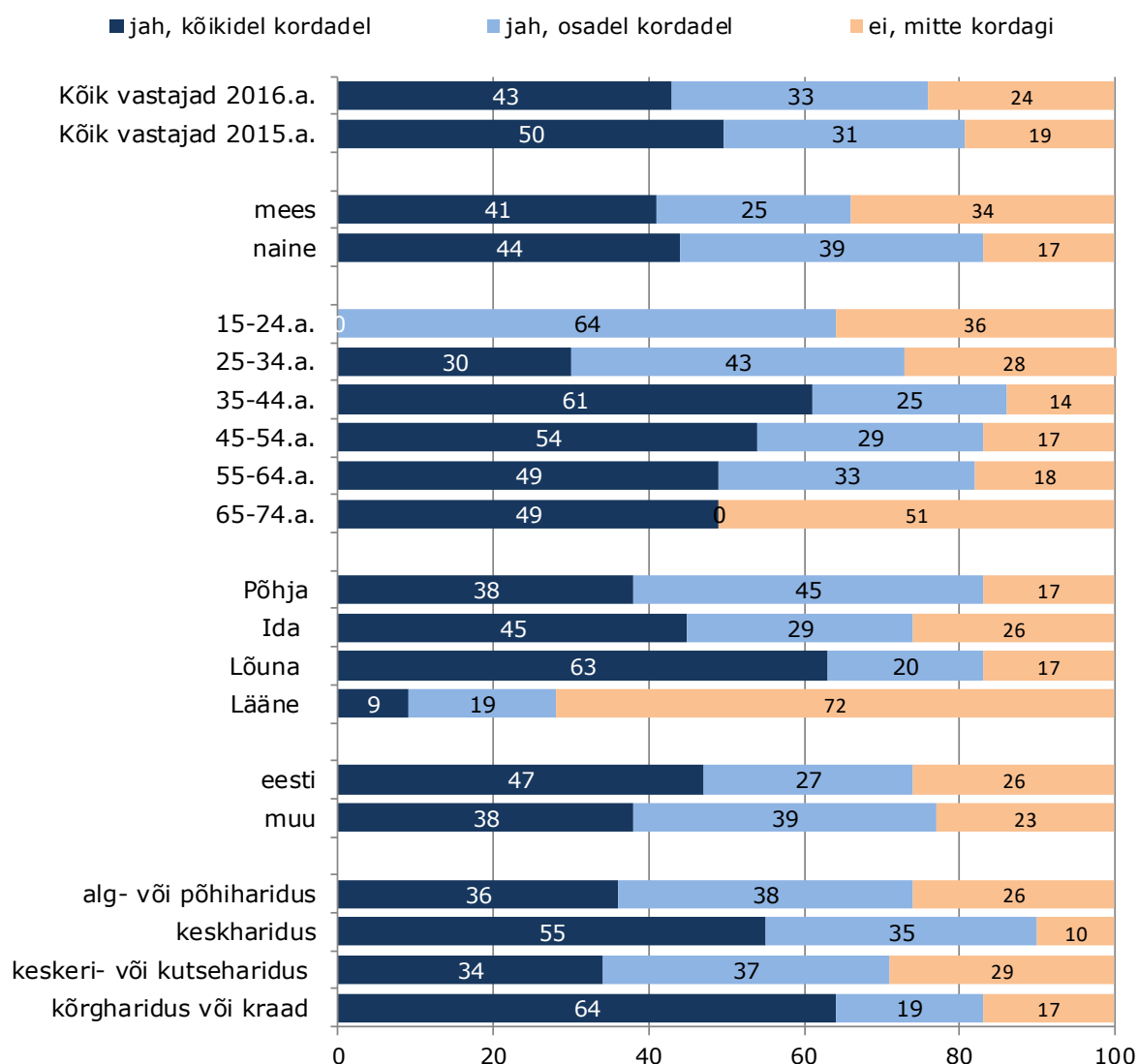
Joonis 15. Kuriteost/väärteost teatamine, % n= 254, kes on ohvriks langenud ühel korral

Joonis 15A. Kuriteost/väärteost teatamine, % n= vastajad jaoskondades, kes on ohvriks langenud ühel korral

Joonis 16. Kuriteost/väärteost teatamine, %, n=59, kes on ohvriks langenud üle ühe korra

Põhjused, miks ei teavitata politseid

Peamiseks põhjuseks, miks politseid kuritegudest/süütegudest ei teavitata, on jätkuvalt elanike arvamus, et sellest ei ole kasu, kuna politsei ei tee nagunii midagi (50%) (joonis 17). Järgnevalt mainiti, et kahju või süütegu ei olnud eriti suur (29%) või suudeti asi ise ära lahendada (23%). 10% vastanutest oli mitteteatamise põhjuseks hirm kättemaksu ees. Eelmisel aastal oli ka vastajaid, kes soovisid kuriteost teada anda, kuid ei saanud politseid kätte. Sel korral keegi taolist vastusevarianti ei valinud, seega võib järeldada, et politsei kättesaadavud on elanike jaoks paranenud.

Võrreldes eelmise uuringuga on 5% võrra vähenenud arvamus, et politseid teavitada pole mõtet, samuti on vähenenud (6% võrra) elanike hirm toimumust teada anda, kuna kardetakse kättemaksu.

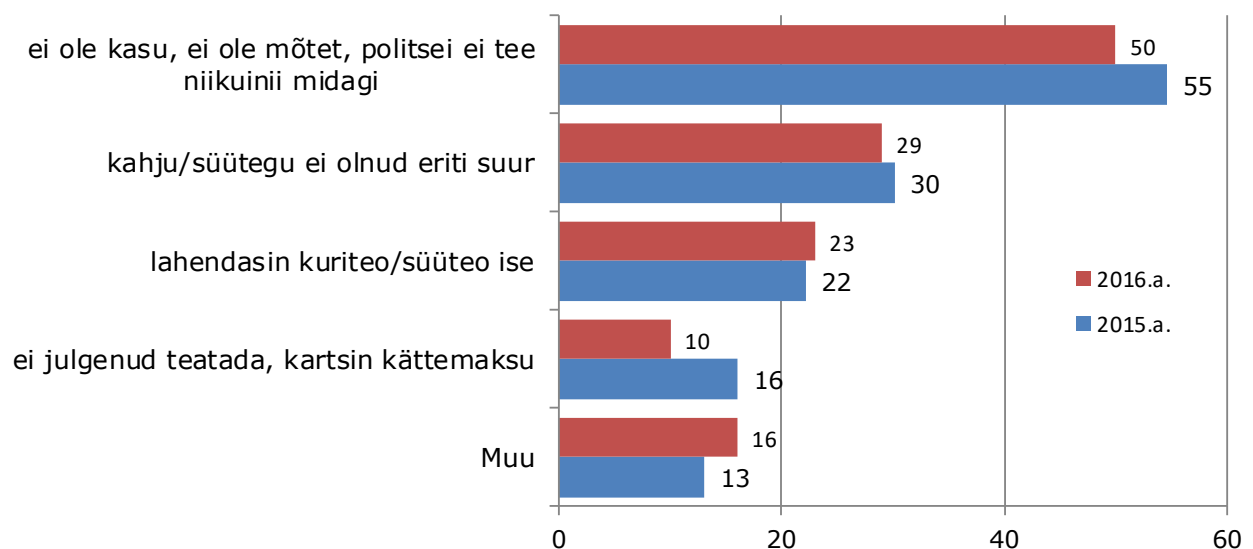
Muude põhjuste seas nimetati järgmiseid: *Politsei asub liiga kaugel; politsei ei saagi midagi teha, Rääkisin vägivalla ohvriga, aga ta on nii allaandlik ja ei tahtnud teavitada; Sellisel juhul oleks ohver kannatanud; telefon varastati ja seda on raske leida; juhtkond ei soovitanud politsei poole pöörduda.*

Jooniselt 17A näeme, et mehed sagedamini lahendavad juhtumeid ise või peavad kahju liialt väheseks, naised aga arvavad meestest sagedamini, et politsei teavitamisel pole mõtet, kuna sest pole kasu.

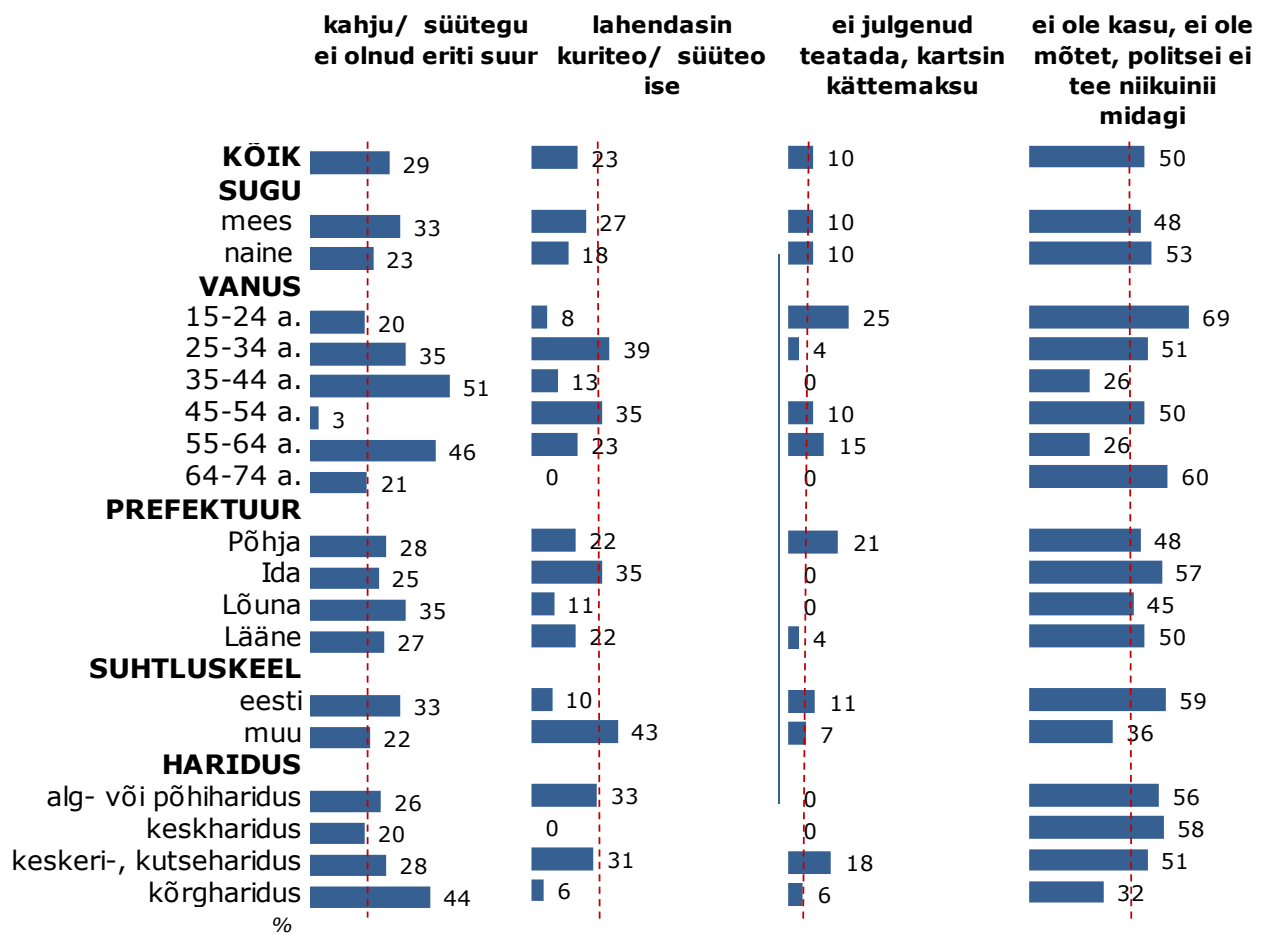
Mitte-eestlased üritavad eestlastega võrreldes sagedamini kuritegusid ise lahendada, eestlased aga arvavad sagedamini, et politsei teavitamisel pole tulemust.

Kõrgharidusega inimesed leiavad sagedamini, et teo kahju polnud kuigi suur, kuid madalama haridusega inimesed peavad sagedamini politsei teavitamist kasutuks.

Joonis 17. Põhjused, miks ei teavitatud politseid, %, n=97, kes ei teatanud kõikidel kordadel kuriteost

Joonis 17A. Põhjused, miks ei teavitatud politseid, %, n=97, kes ei teatanud kõikidel kordadel kuriteost

Kuritegude ja väärtegude liigid

Palusime ohvritel täpsustada, milliste kuritegude või väärtegudega nad on kokku puutunud. Kõige sagedamini on elanikud langenud varguse ohvriks (42%), lähisuhtevägivalda tuli ette 13%, füüsilist vägivalda avalikus ruumis 8% ning internetipettusi 5% juhtudest (joonis 18).

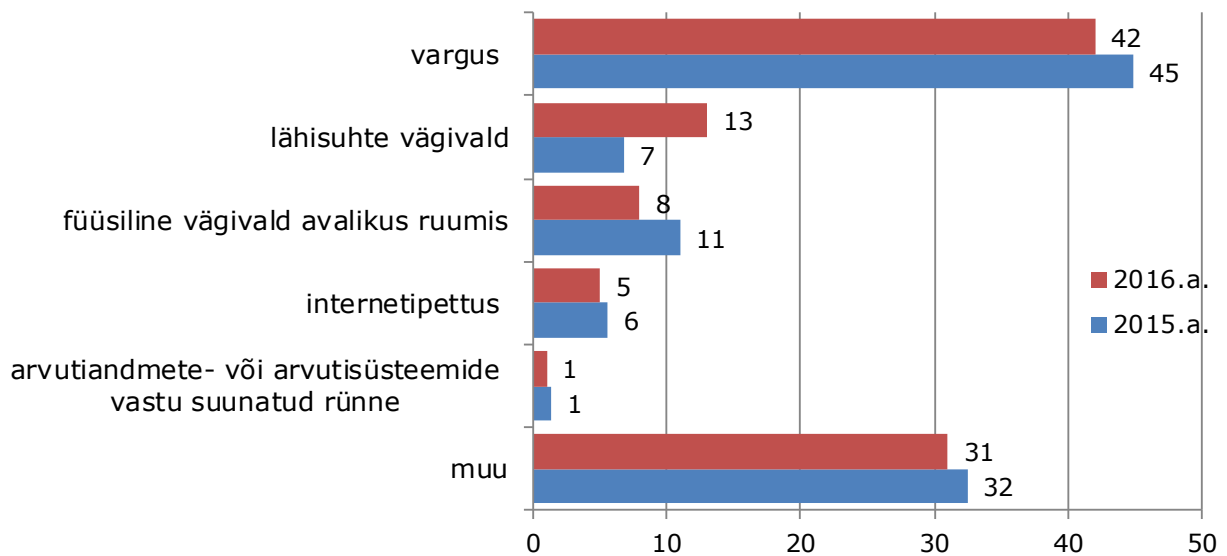
Võrdlusest eelmise uuringuga paistab silma, et lähisuhtevägivalda juhtude osakaal on paraku suurenenud 6%. Varguste ja füüsilise vägivalda osakaalud on seevastu veidi vähenenud. Uuringu taustandmete põhjal võib välja tuua järgmist (joonis 18A):

- Varguse ja arvutiga seotud rünnete ohvriks on keskmisest sagedamini langenud nüüd noorima vanuserühma esindajad.
- Lähisuhtevägivalda ohvrid on keskmisest sagedamini naised, vanuserühmade 35-44 a. ja 55-64 a. esindajad, eestlased ning madalama haridustasemega inimesed.
- Füüsilist vägivalda avalikus ruumis tuli keskmisest sagedamini taluda meestel, kahel nooremal ja kõige vanemal vanuserühmal, Lääne regioonis, mitte-eestlastel ning kesk-eri ja kutseharidusega inimestel.

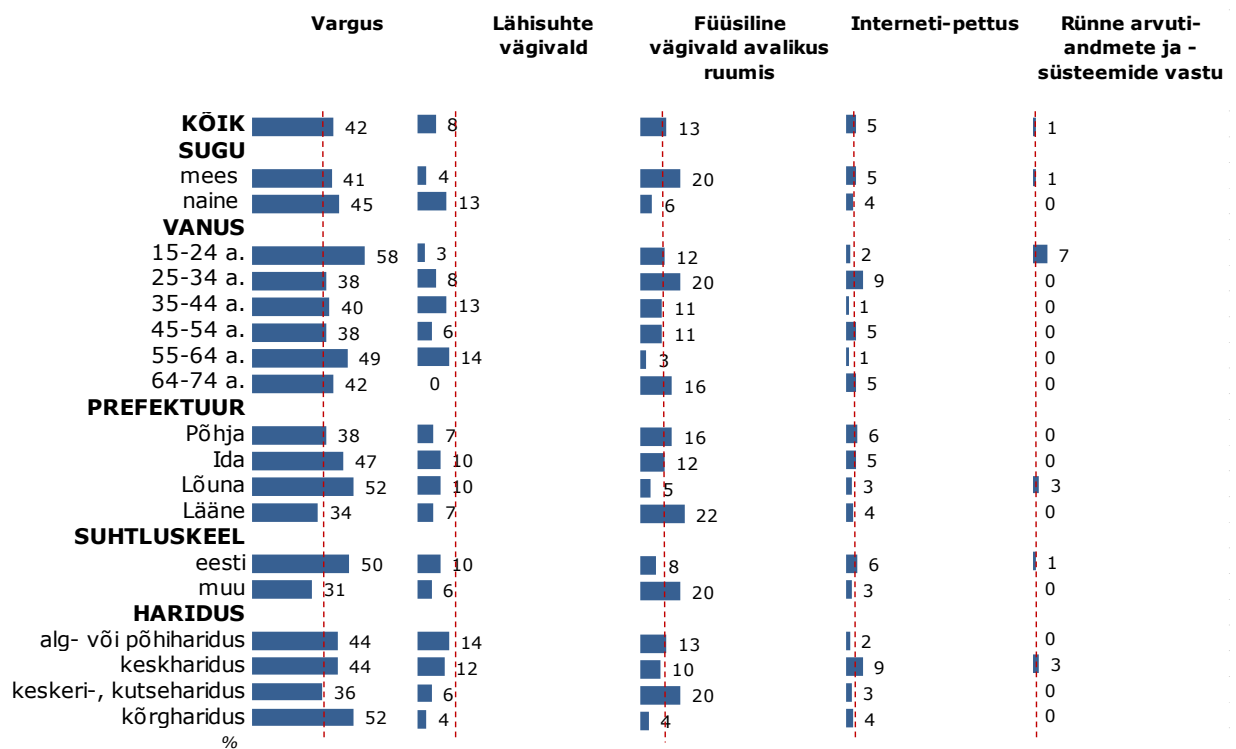
- Internetipettuste ohvriks langesid kõige sagedamini vanuserühma 25-34a. ja keskkharidusega inimeste esindajad.

Jaoskondade lõikes saame antud küsimust analüüsida vaid 4 politseijaoskonna puhul – ülejäänutes osutasid vastajate arvud üldistusteks ebapiisavaks. Jooniselt 18B näeme, et lähisuhtevägivalda tuleb suhteliselt sagedamini ette Lääne-Harju piirkonnas, internetipettuseid Ida-Harjus ja füüsilist vägivalda avalikus ruumis Kesklinna jaoskonna piirides.

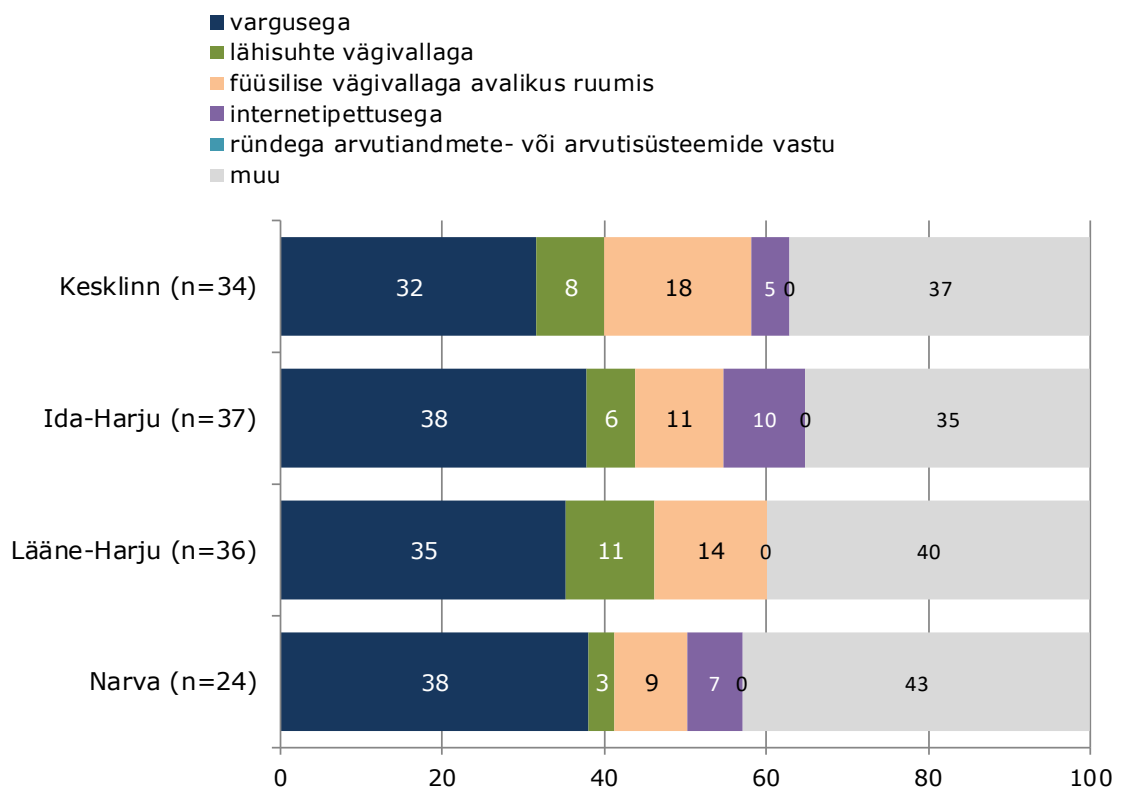
Joonis 18. Kuritegude/väärtegude liigid, %, n=313, kes on langenud ohvriks 12 kuu jooksul

Joonis 18A. Kuritegude/väärtegude liigid taustrühmades, %, n=313, kes on langenud ohvriks 12 kuu jooksul

Joonis 18B. Kuritegude/väärtegude liigid, %, n=vastajad jaoskondades, kes on langenud ohvriks 12 kuu jooksul

Kokkuvõte kuriteo ohvriks langemise teemast: Aasta jooksul on kuriteo või väärteo ohvriks langenud kokku 9% elanikest, sh. 2% mitmel korral. Kõige sagedamini pannakse kuritegusid toime Tallinna Kesklinna ja Narva politseijaoskondade piirides. Ühel korral ohvrikslangenutest teatas sellest politseile 75% ning mitmekordsetest ohvritest 76%. Kuritegudest politsei teavitamine on vähenenud ning seda mitmekordsete ohvrite osas. Ligikaudu 24-25% on kuritegusid, mille kohta info politseini ei jõua. Mitteteatamise peamiseks põhjuseks on arvamus, et teatamisest pole kasu, kuna politsei ei suuda jõuda kuriteo lahenduseni. Kuritegudest suurim osa olid vargused (45%), järgnes lähisuhtevägivald 13% füüsiline vägivald avalikus kohas 8%, ning internetipettused 5%. Võrreldes eelmise uuringuga on suurenenud lähisuhtevägivald, ning seda 6% võrra.

4 Elanike ohutunne

Ohutunne õigusrikkumiste ja ohuolukordade ees

Uuringu järgmine osa puudutab elanike ohutunnet ning turvatunnet oma elukohas. Selle väljaselgitamiseks esitasime esmalt rea õigusrikkumiste ja ohuolukordade nimetusi ning palusime hinnata, kui võrd ennast nendest ohustatuna tuntakse. Vastati skaalal 1-7, kus 1=ei tunne üldse ohtu ning 7= tunnen väga suurt ohtu.

Joonisel 19 on ohuolukorrad reastatud skaala keskmiste tulemuste järgi. Suurimaks ohuks peavad elanikud jätkuvalt liikluses ettetulevaid ohuolukordi – 71% tunneb ohtu liiklusolukordade ees. Teiseks reastus seekord narkokuritegevus 56% ning kolmandaks vargustega seonduv – 57%. Arvutikuritegevuse ja tänavakuritegevuse ees tunneb hirmu vastavalt 55% ja 52% elanikest.

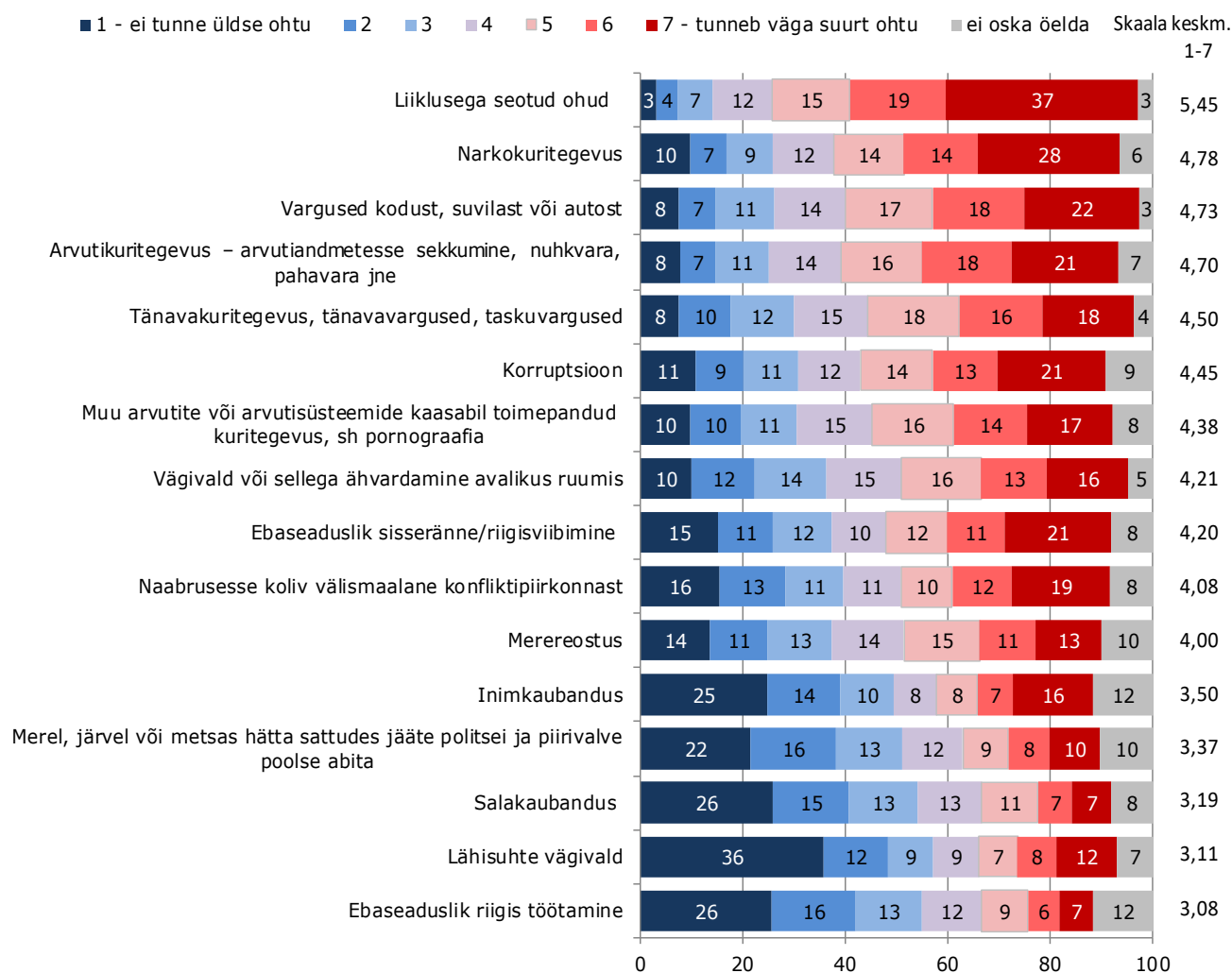
Võrreldes eelmise uuringuga on ohuolukordade pingerida suures osas sama. Esikolmik on kohad vahetanud narkokuritegevus, mis nüüd on teisel kohal ja vargused, mis on jäänud kolmandale kohale. Vaadeldes aga end ohustatuna tundvate elanike osakaalusid ja skaala keskmisi tulemusi, näeme, et võrreldes eelmise aastaga on need kõik veidi langenud. Seega tundub, et elanike ohutunne on valdavalt vähenenud. Taoline tulemus on siiski tõenäoliselt põhjustatud uuringu sihtrühma muutusest – noorte vastajate lisandumisel on ohutunde osas uuringu tulemustele väga tõenäoline mõju – on ju nooremad inimesed märksa muretumad võrreldes vanematega. Seda on tõestanud nii eelmise kui ka käesoleva uuringu analüüs.

Naistel on meestega võrreldes enam hirmu pea kõigi ohuolukordade ees. Rohkem mures on erinevate olukordade ja kuritegude pärast ka vanemad inimesed ning kõige muretum on, nagu juba öeldud, noorim vanuserühm.

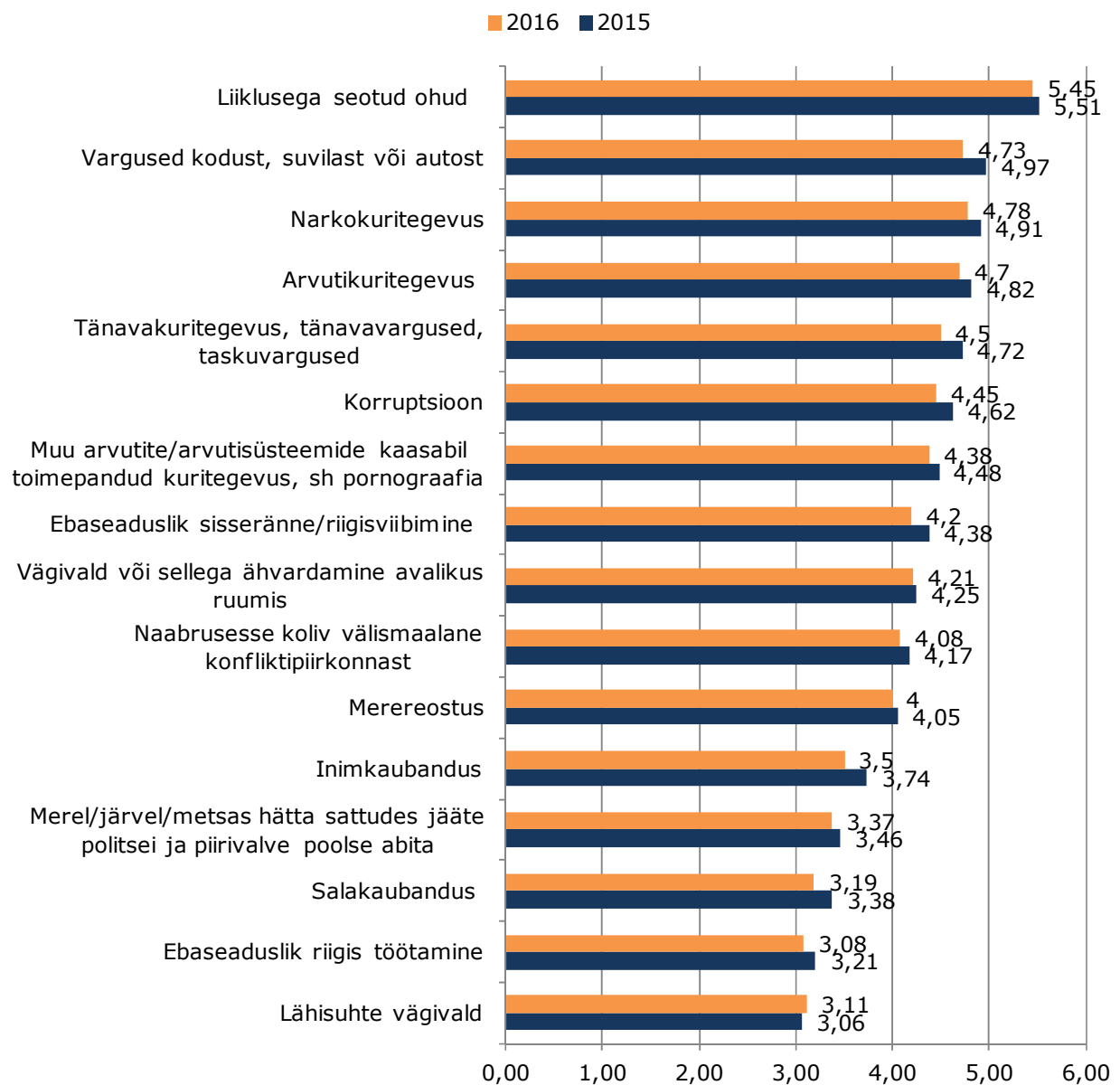
Uuringu tulemus pole muutunud ka selles osas, et jätkuvalt tunnevad keskmisest suuremat muret erinevate olukordade suhtes Põhja ja Ida prefektuurides elavad inimesed ning Lõuna ja Lääne regioonides tuntakse end kindlamalt.

Samuti jätkub tendents, et eestlastega võrreldes tajuvad enam erinevaid ohte mitte-eestlased. Eelkõige näeme rahvuse lõikes erisusi narkokuritegevuse, tänavakuritegevuse ja lähisuhte vägivalla puhul, kuid ka naabrusesse koliva pagulase vastu tunnevad mitte-eestlased eestlastega võrreldes enam hirmu.

Joonis 19. Ohutunne erinevate olukordade ees, %, n= kõik vastajad

Joonis 19A. Ohutunne erinevate olukordade ees 2015 ja 2016, keskmised, n= kõik vastajad

Joonis 19A. Ohutunne erinevate olukordade ees taustrühmades, skaala 1-7 keskmised

	Liiklusega seotud ohud	Vargused kodust, suvilast või autost	Narkokuritegevus	Arvutikuritegevus – arvutiandmetesse sekkumine, nuhkvara, pahavara jne	Tänavakuritegevus, tänava- vargused, tasku- vargused	Korruptsioon	Muu arvutite või arvuti- süsteemide kaasabil toime- pandud kuri- tegevus, sh porno- graafia	Eba- seaduslik sissēränne/ riigis- viibimine
KÕIK 2016.a.	5,45	4,73	4,78	4,70	4,50	4,45	4,38	4,20
KÕIK 2015.a.	5,51	4,97	4,91	4,82	4,72	4,62	4,48	4,38
SUGU								
mees	5,17	4,57	4,64	4,51	4,35	4,57	4,19	4,12
naine	5,70	4,88	4,91	4,88	4,65	4,33	4,55	4,27
VANUS								
15-24 a.	5,39	4,30	3,86	4,26	4,48	4,11	3,77	3,62
25-34 a.	5,37	4,70	4,55	4,42	4,38	4,44	4,14	3,86
35-44 a.	5,49	4,81	5,03	4,70	4,52	4,39	4,53	4,08
45-54 a.	5,55	4,94	5,04	4,96	4,60	4,58	4,59	4,40
55-64 a.	5,40	4,91	5,14	5,09	4,63	4,68	4,72	4,72
64-74 a.	5,46	4,60	4,96	4,75	4,38	4,43	4,49	4,58
PREFEKTUUR								
Põhja	5,43	4,82	4,95	4,74	4,81	4,52	4,38	4,13
Ida	5,73	5,17	5,25	4,81	4,82	4,45	4,59	4,32
Lõuna	5,39	4,57	4,40	4,61	4,08	4,37	4,24	4,27
Lääne	5,26	4,26	4,39	4,61	4,00	4,39	4,33	4,14
SUHTLUSKEEL								
eesti	5,37	4,61	4,50	4,62	4,33	4,40	4,22	4,17
muu	5,61	5,00	5,39	4,88	4,88	4,56	4,72	4,27
HARIDUS								
alg- või põhiharidus	5,59	4,56	4,57	4,46	4,59	4,51	4,17	4,26
keskharidus	5,33	4,54	4,56	4,69	4,32	4,41	4,31	4,06
keskeri-, kutseharidus	5,42	4,90	5,02	4,78	4,60	4,56	4,50	4,47
kõrgharidus	5,51	4,75	4,75	4,72	4,49	4,28	4,36	3,89

Joonis 19B. Ohutunne erinevate olukordade ees taustrühmades, skaala 1-7 keskmised

	Vägivald või sellega ähvardamine avalikus ruumis	Naabrusesse koliv välismaalane konfliktipiirkonnast	Mere-reostus	Inimkaubandus	Merel, järvel või metsas hätta sattudes jääte politse'i ja piirivalve poolse abita	Salakaubandus	Eba-seadus-lik riigis töötamine	Lähisuhte vägivald
KÕIK 2016.a.	4,21	4,08	4,00	3,50	3,37	3,19	3,08	3,11
KÕIK 2015.a.	4,25	4,17	4,05	3,74	3,46	3,38	3,21	3,06
SUGU								
mees	4,12	3,84	3,74	3,29	3,18	3,08	3,03	2,97
naine	4,29	4,30	4,23	3,70	3,56	3,30	3,12	3,23
VANUS								
15-24 a.	4,37	3,49	3,56	3,26	3,46	2,87	2,76	3,38
25-34 a.	4,29	3,92	3,69	3,19	3,30	2,97	2,91	3,05
35-44 a.	4,28	4,07	3,87	3,48	3,48	3,26	2,97	3,31
45-54 a.	4,10	4,33	4,10	3,61	3,30	3,18	3,14	2,97
55-64 a.	4,13	4,40	4,45	3,79	3,41	3,55	3,38	3,13
64-74 a.	4,07	4,25	4,41	3,80	3,33	3,41	3,40	2,78
PREFEKTUUR								
Põhja	4,38	3,99	4,05	3,49	3,42	3,17	2,99	3,12
Ida	4,45	4,49	4,11	3,71	3,61	3,34	3,25	3,54
Lõuna	4,00	3,98	3,83	3,46	3,20	3,17	3,06	2,96
Lääne	3,82	4,03	3,96	3,36	3,29	3,14	3,14	2,84
SUHTLUSKEEL								
eesti	4,07	3,79	3,84	3,40	3,26	3,11	2,96	2,82
muu	4,51	4,71	4,33	3,72	3,64	3,38	3,34	3,75
HARIDUS								
alg- või põhiharidus	4,38	4,11	4,05	3,83	3,57	3,30	3,26	3,66
keskharidus	4,24	3,91	3,88	3,40	3,28	3,06	2,98	2,92
keskeri-, kutseharidus	4,19	4,43	4,11	3,69	3,49	3,30	3,26	3,24
kõrgharidus	4,12	3,71	3,90	3,14	3,19	3,10	2,81	2,79

Turvatus oma elurajoonis liikumisel

Uurisime kuivõrd turvaliselt tuntakse end käies üksi oma elurajoonis pärast pimeduse saabumist. Selgus, et julgelt tunneb end 68% Eesti elanikest, sh täiesti julgelt 26% (joonis 20). Veidi ebakindlalt tunneb end 25% ning täiesti ebakindlalt 6%.

Tulemus võrreldes eelmise uuringuga muutunud ei ole.

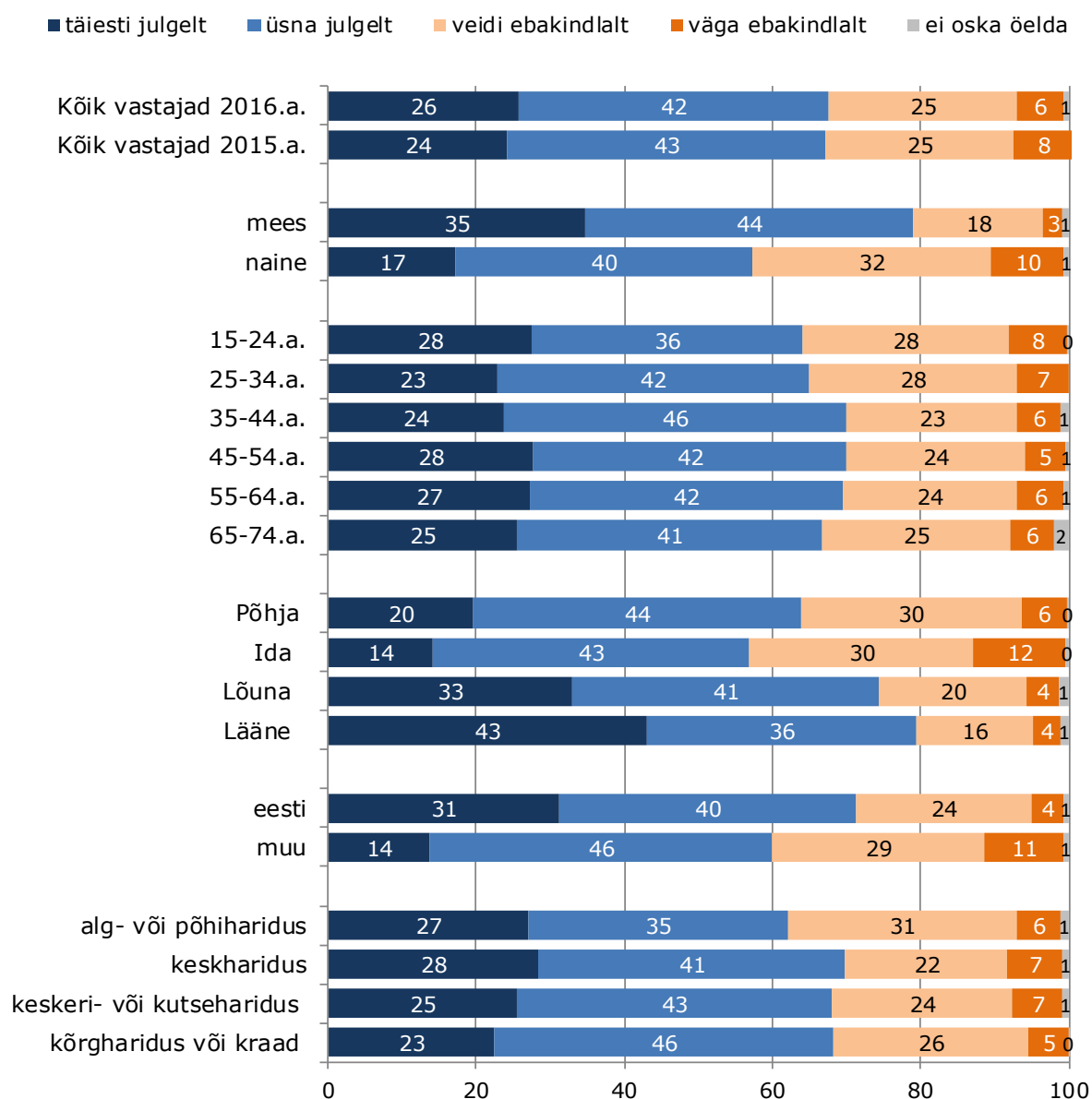
Väga suur vahe on turvatunde osas jätkuvalt meestel ja naistel – meestest 79% tunneb end pigem turvaliselt kuid naistest 57%. Keskealised ja vanemad inimesed tunnevad end jätkuvalt vähemturvaliselt. Kõige turvalisemalt seevastu tunnevad end keskealised inimesed vanuses 45-54 a.

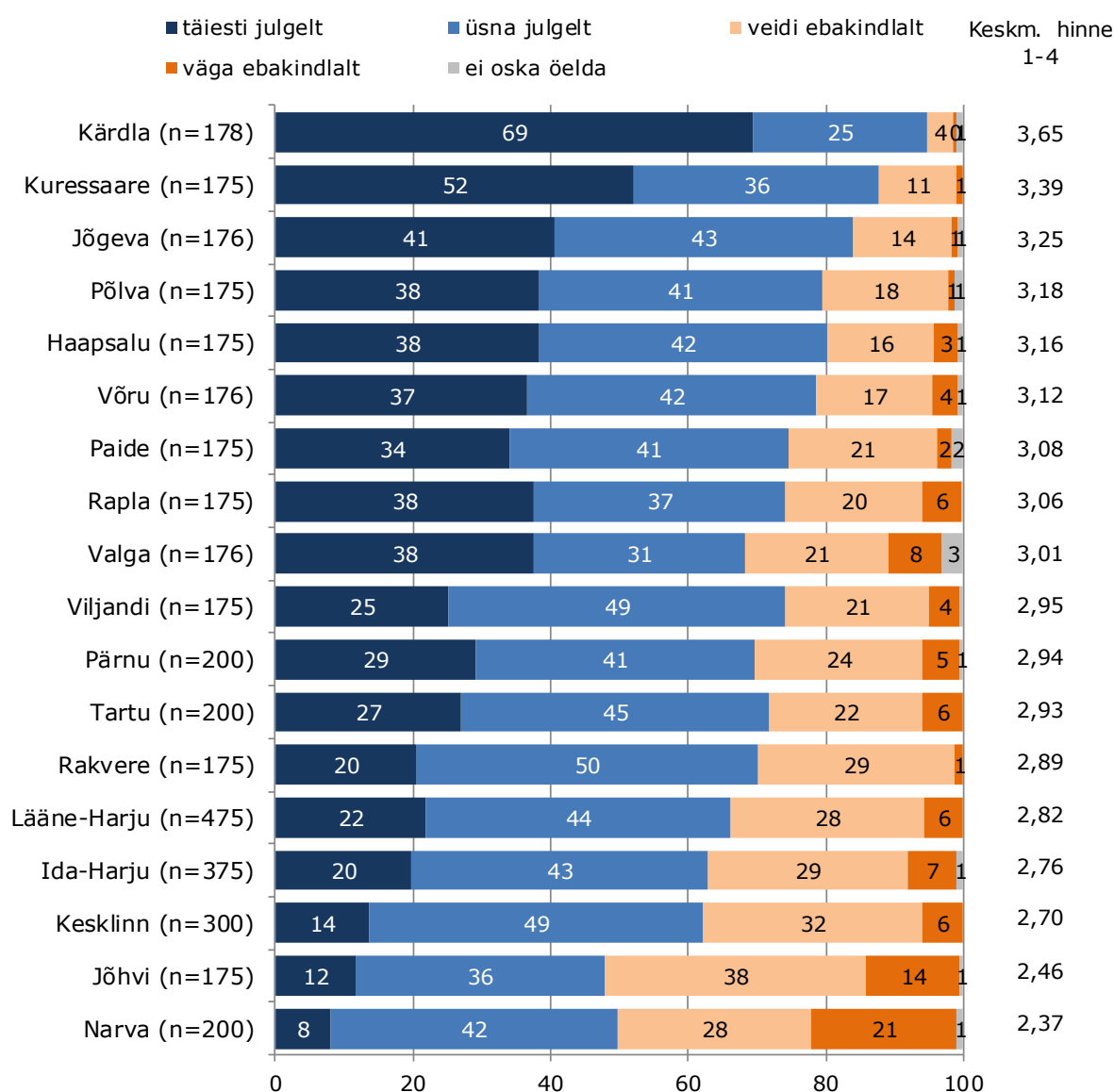
Regioonide lõikes paistab silma, et ka käesolevas uuringus tunnevad Ida regiooni inimesed end kõige ebaturvalisemalt – vaid 57% neist tunneb end turvaliselt. Hoopis teine olukord valitseb aga Lääne regioonis, kus tunneb end oma kodukohas turvaliselt kokku 79%, sh täiesti turvaliselt 43%.

Eestlaste turvatunne on jätkuvalt kõrgem, kui see on mitte-eestlastel. Kõige turvalisemalt tunnevad end keskharidusega inimesed.

Politseijaoskondadest osutusid kõige turvalisemateks Kärkla ja Kuressaare jaoskonnad, kõige ebaturvalisemalt tunnevad end aga Narva, Jõhvi ja Kesklinna politseijaoskonna elanikud (joonis 20A).

Joonis 20. Turvatunne oma elurajoonis pimedas liikudes, %, n= kõik vastajad

Joonis 20A. Turvatunne oma elurajoonis pimedas liikudes jaoskondade lõikes, %**Hinnang politsei tööle elupiirkonnas**

Küsisime, kui hästi politsei suudab vastaja elupiirkonnas kuritegevust ohjeldada. Näeme, et hästi on sellega rahul 59% ning rahulolematu 25% elanikest (joonis 21). Küllalt suur osa – 17% - ei oska seisukohta võtta. Seega on kuritegevuse ohjeldamise osas siin hinnang jätkuvalt veidi madalam, kui see oli eespool üldiselt kohalike politseinike töö hindamise puhul.

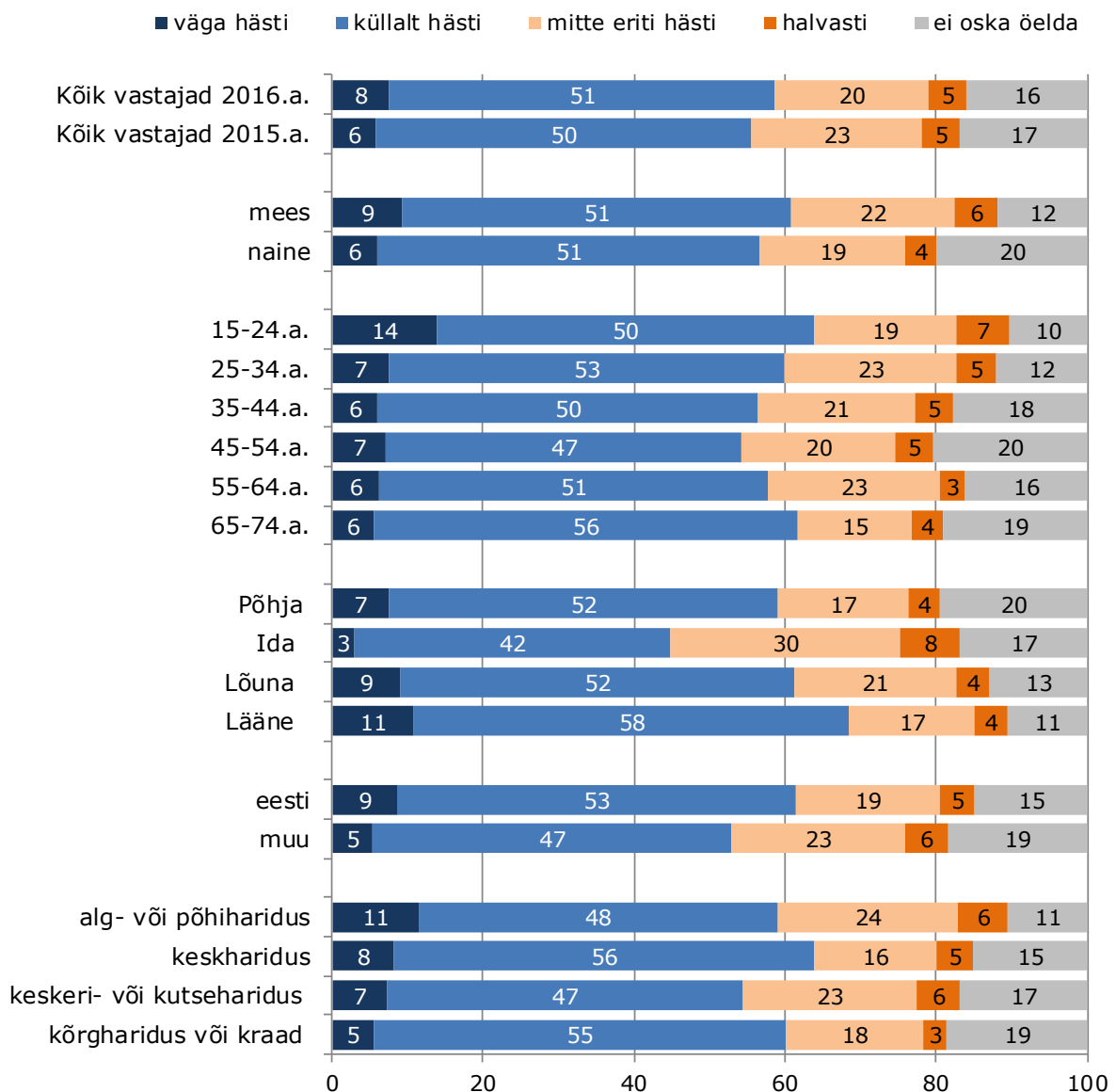
Võrreldes eelmise uuringuga on nüüd elanike rahulolu veidi paranenud.

Mehed ja nooremate vanuserühmade esindajad on sagedamini rahule jäänud kuid naisterahvad ning keskealised ja pigem vanemad inimesed on siin politsei suhtes mõnevõrra kriitilisemal positsioonil. Samal ajal näeme ka vanemate inimeste seas noortest sagedamini neid, kes ei oska küsimusele vastata – 20% ringis.

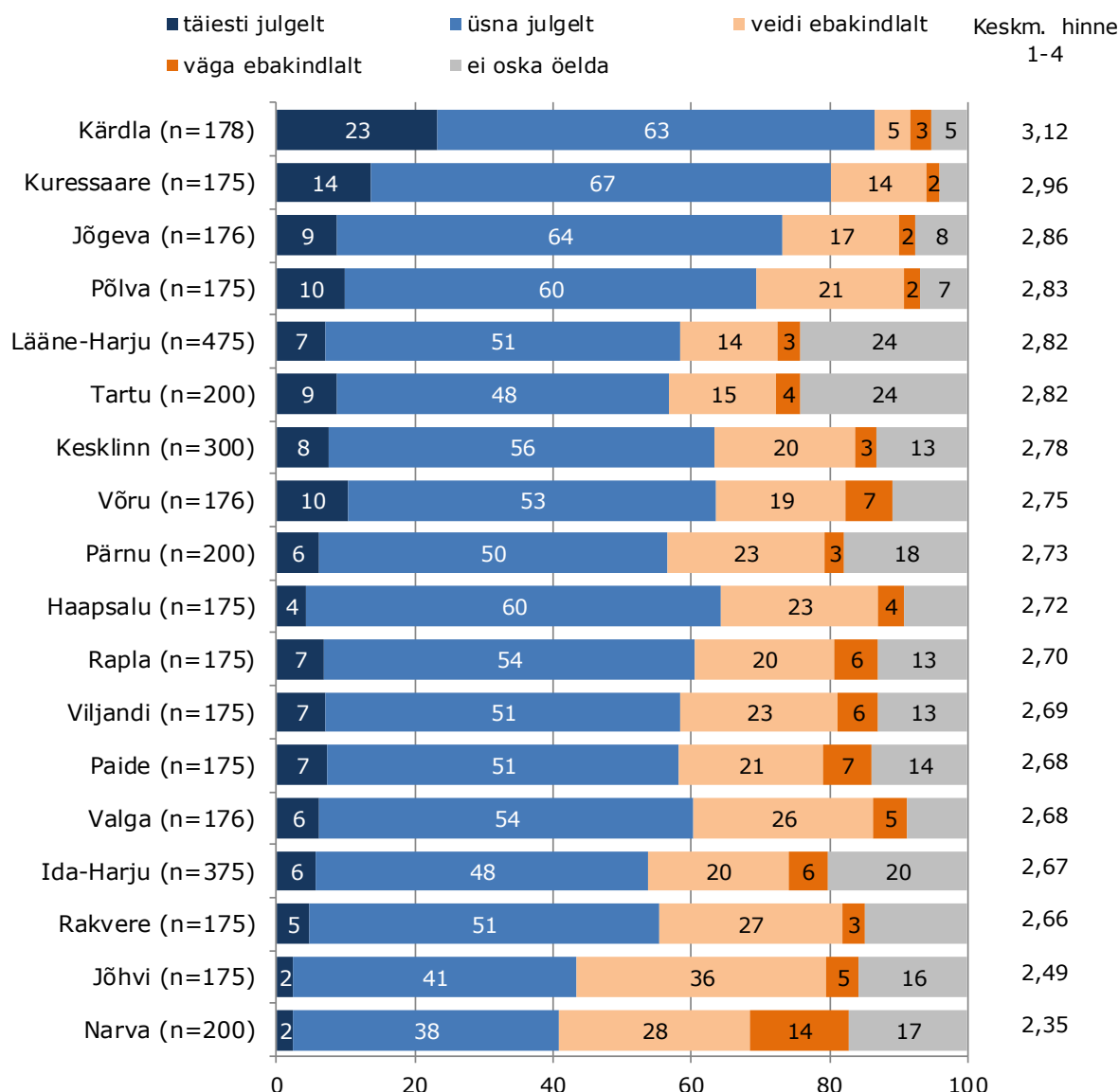
Piirkondadest näeme kõrgeimat rahulolu taas Lääne prefektuuris, järgnevad Lõuna ja Põhja piirkond. Kui eestlaste seas on rahulolematuid 24% siis mitte-eestlaste seas 29%. Sarnast tulemust nägime ka eelmisel korral. Keskhariidusega inimesed, kes eelneva küsimuse puhul tundsid end kõige turvalisemalt, on politsei tööga kuritegevuse ohjeldamisel ka kõige enam rahul.

Kõige turvalisemad kohad Eestis on saared ning mõnevõrra ebaturvalisemalt tunnevad end inimesed Narva ja Jõhvi politseijaoskondade aladel (joonis 21A).

Joonis 21. Kuidas politsei saab hakkama teie elupiirkonnas kuritegevuse ohjeldamisega, %, n= kõik vastajad

Joonis 21A. Kuidas politsei saab hakkama teie elupiirkonnas kuritegevuse ohjeldamisega, %, n= kõik vastajad

Kokkuvõtte turvatunnet puudutavate teemade kohta: Elanikud tunnevad jätkuvalt kõige enam muret liiklusega seonduvate ohtude ja õnnetuste ees, seejärel kardetakse narkokuritegusid ja vargusi. Võrreldes eelmise uuringuga ohuolukordade pingerida oluliselt muutunud ei ole. Naised ja vanemad inimesed tunnevad end keskmisest sagedamini ohustatuna. Vähemturvaliselt tunnevad end Põhja ja Ida prefektuuride elanikud, kindlamalt tuntakse end seevastu Lõuna- ja Lääne prefektuurides.

Oma elukohas tunneb end õhtusel ajal julgelt 68% ja 31% mõnevõrra ebakindlalt. Olukord võrreldes eelmise uuringuga muutunud ei ole. Meestest tunneb end kodukohas kindlalt 79%. Politsei tööga oma piirkonnas kuritegevuse ohjeldamisel on rahul 59% elanikest, mis on jätkuvalt madalam, kui kohalike politseinike töö üldisel hindamisel uuringus eespool. Turvatunne on kõige kõrgem Kärdla ja Kuressaare politseijaoskondade elanikel.

5 Rahulolu piirivalve tööga

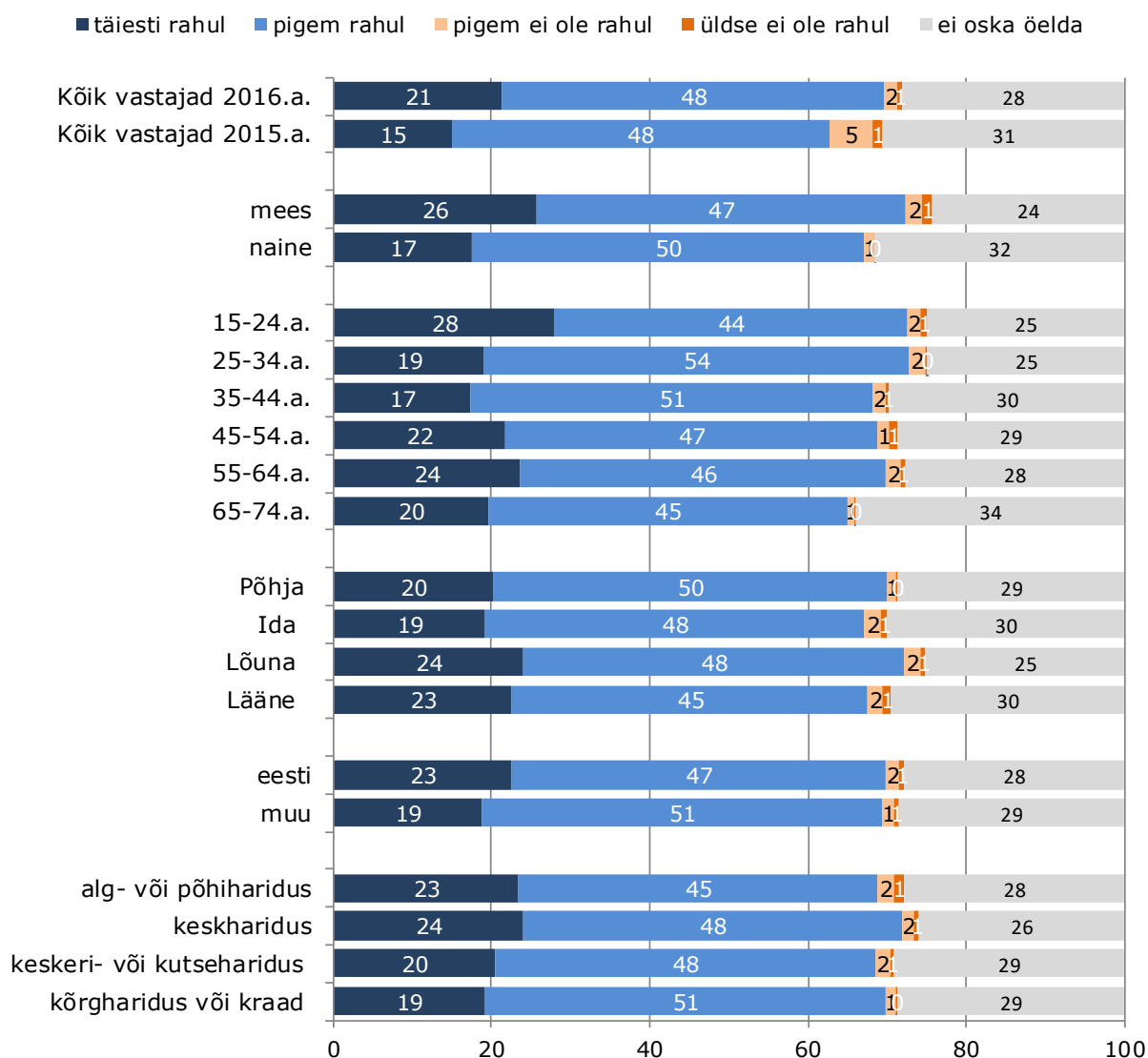
Järgnevas uuringuosas vaatleme elanike rahulolu piirivalvurite tööga. Esmalt käsitleme üldist rahulolu, küsimata, kas inimene on piirivalvurite tööga kokku puutunud või mitte.

Kõigist vastajatest on piirivalve tööga rahul 69%, sh 21% väga rahul (joonis 22). Rahulolematuid on 3%, sh 1% täiesti rahulolematu. Vastata ei oska 28% elanikest, kes tõenäoliselt ei ole piirivalvuritega viimasel ajal kokku puutunud.

Võrreldes eelmise uuringuga on elanike rahulolu piirivalve tööga paranenud – aasta tagasi oli rahul 63% ning täiesti rahul 15%.

Selgus, et keskmisest sagedamini on piirivalvuritega rahule jäänud mehed, noorima vanuserühma esindajad, Lõuna prefektuuride elanikud ning eestlased. Hariduse lõikes antud küsimuse puhul olulisi erisusi ei ilmnenu.

Joonis 22. Üldine rahulolu piirivalvurite tööga, %, n= kõik vastajad.

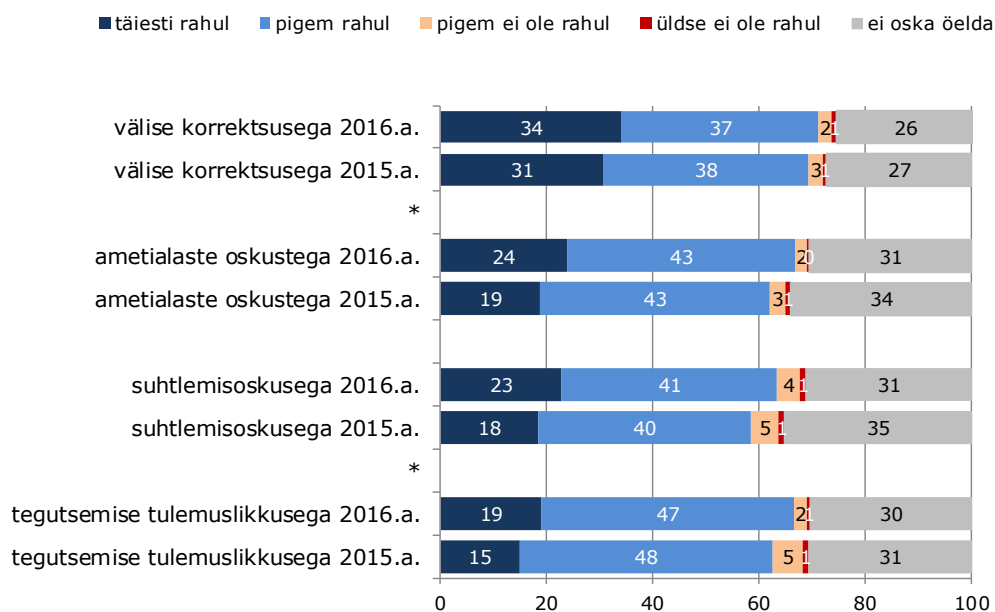

5.1 Rahulolu piirivalvuritega erinevate tegurite lõikes

Vastajatel paluti lisaks üldhindele hinnata oma rahulolu piirivalvurite töö nelja erineva tööloiguga. Rahulolu piirivalve tööga on jätkuvalt kõrgel tasemel (joonis 23). Kõige kõrgemalt hinnatakse piirivalvurite välist korrektsust (71% rahul), seejärel ametialaseid oskusi (67%), suhtlemisoskust (64%) ning tegutsemise tulemuslikkust (76%). Rahulolematuid näeme vähesel määral – 3-6%. Siinjuures tuleb mainida, et väga suur hulk elanikest ei ole osanud küsimusele vastata – erinevate tegurite puhul on selliseid ka käesoleval aastal 26-35%. Seda hulka kõrvale jättes oleksid rahulolu protsendid kujunenud veelgi kõrgemaks.

Kõigi vaadeldud tegurite puhul on meeste hinnangud kõrgemad kui naistel. Kõige positiivsemalt on meelestatud taas noorima vanuserühma esindajad ning mitte-eestlastega võrreldes eestlased. Muude piirkondadega võrreldes on ka käesoleval aastal kõigi teguritega sagedamini rahule jäänud Lõuna prefektuuri elanikud.

Joonis 23. Rahulolu piirivalve tööloikudega, %, n= kõik vastajad

5.2 Kokkupuude piirivalvuritega

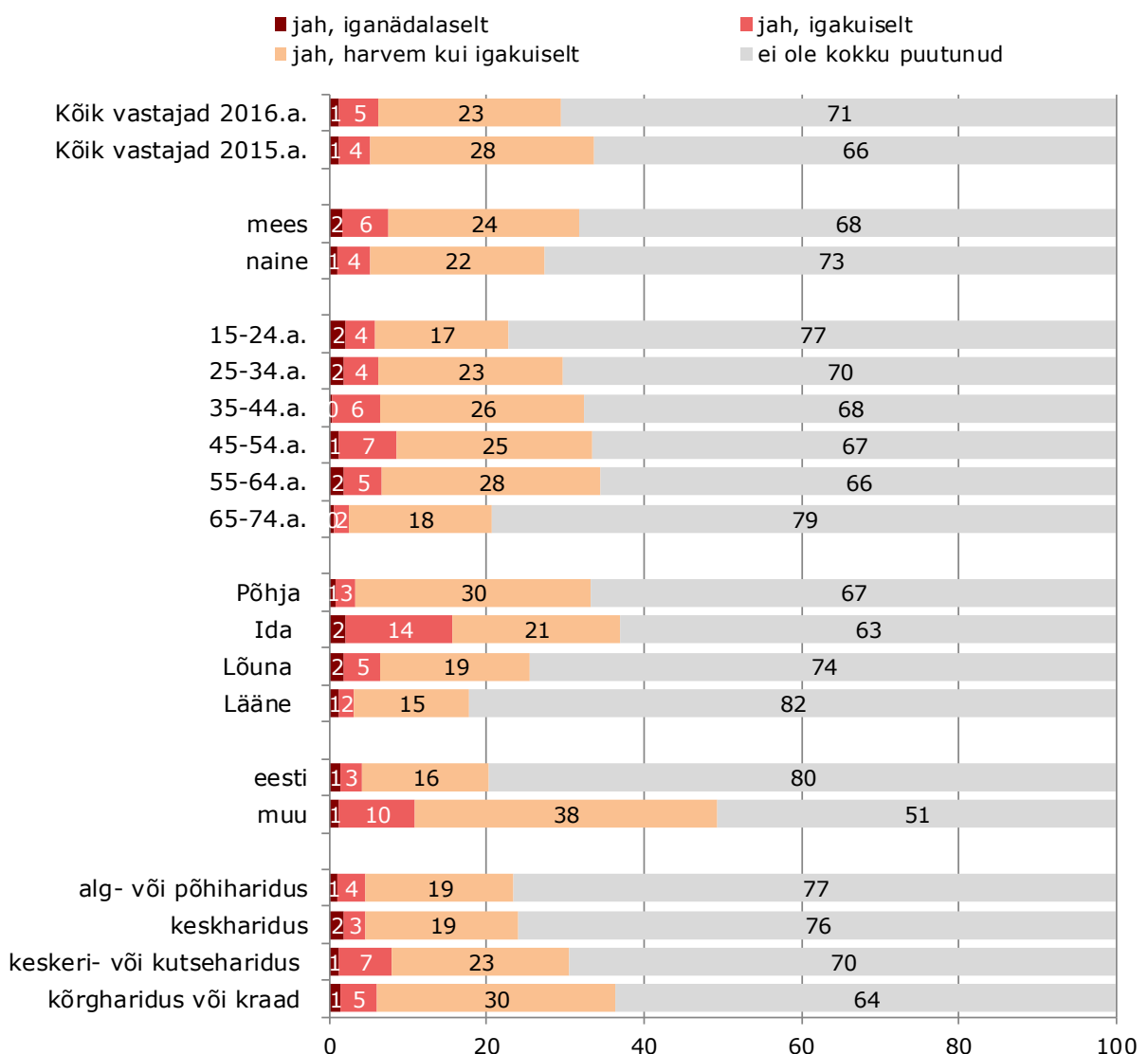
29% elanikkonnast on viimase 12 kuu jooksul piirivalvuritega kokku puutunud, ülejäänutel kokkupuuted puuduvad (joonis 24). Valdavalt on elanikel kokkupuuted piirivalvuritega harvad – vaid 5% neist on kokku puutunud igakuiselt ning 1% iganädalaselt.

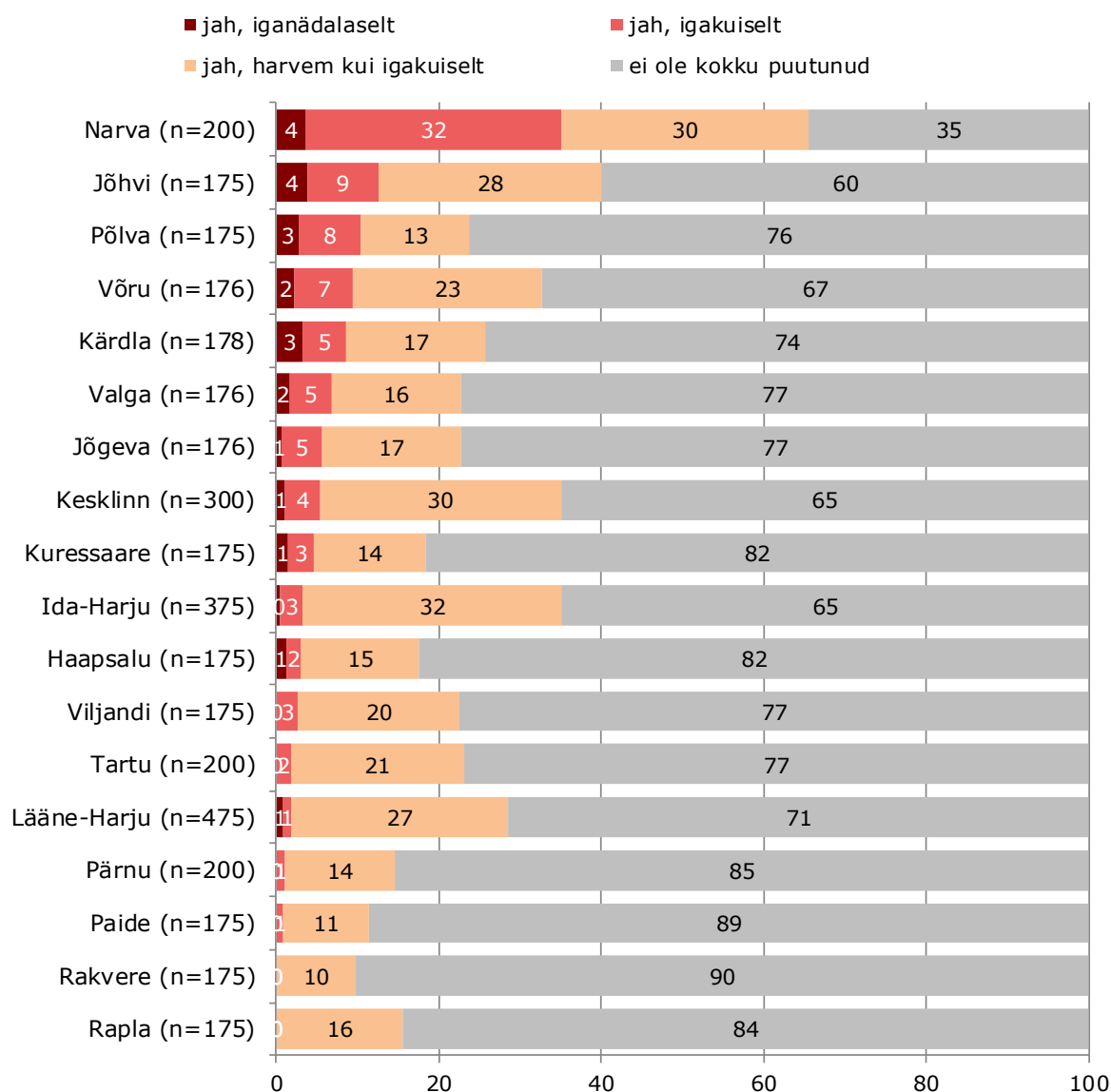
Võrreldes eelmise uuringuga on elanikel kokkupuuted piirivalvuritega vähenenud, tollal oli piirivalvuritega kokku puutunud aasta jooksul 33%.

Meestel on jätkuvalt olnud naistest veidi sagedamini piirivalvuritega kontakte, kõige sagedamini on neid olnud vanuserühmal 45-54 a. Ida prefektuuri elanikel ja mitte-eestlastel on olnud muude piirkondadega võrreldes kokkupuuteid märksa sagedamini – vastavalt 37% ja 49%. Haridustasemete lõikes eristuvad siin kõrgharidusega inimesed, kel on kokkupuuteid teistest sagedamini (36%) ning seda tõenäoliselt sagedasema reisimise tõttu.

Joonisel 24A on elanike kokkupuuted piirivalvuritega välja toodud vastavalt nende elukohale. Selgub, et oluliselt muudest piirkondadest sagedamini puutuvad piirivalvuritega kokku Narva jaoskonna elanikud, kellest 34% kohtub nendega igakuiselt ning 30% omab kokkupuuteid harva. Suhteliselt sagedamini omavad piirivalvuritega kokkupuuteid ka Jõhvi ning Võru piirkondade elanikud. Jaoskonnad, kus piirivalvuritega kokkupuuteid on olnud kõige vähem, on Rakvere ja Rapla.

Joonis 24. Kokkupuuted piirivalvuritega viimase 12 kuu jooksul, %, kõik vastajad

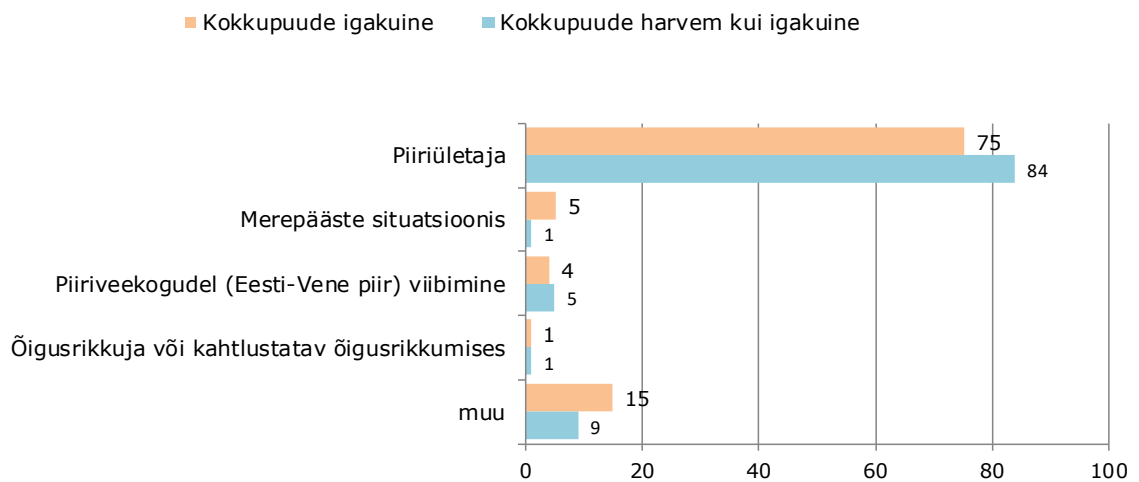
Joonis 24A. Kokkupuuted piirivalvuritega viimase 12 kuu jooksul, %, kõik vastajad**Millises situatsioonis olid kokkupuuted piirivalvega**

Vastajatelt, kes omavad kokkupuuteid piirivalvuritega, küsiti nende situatsioonide kohta.

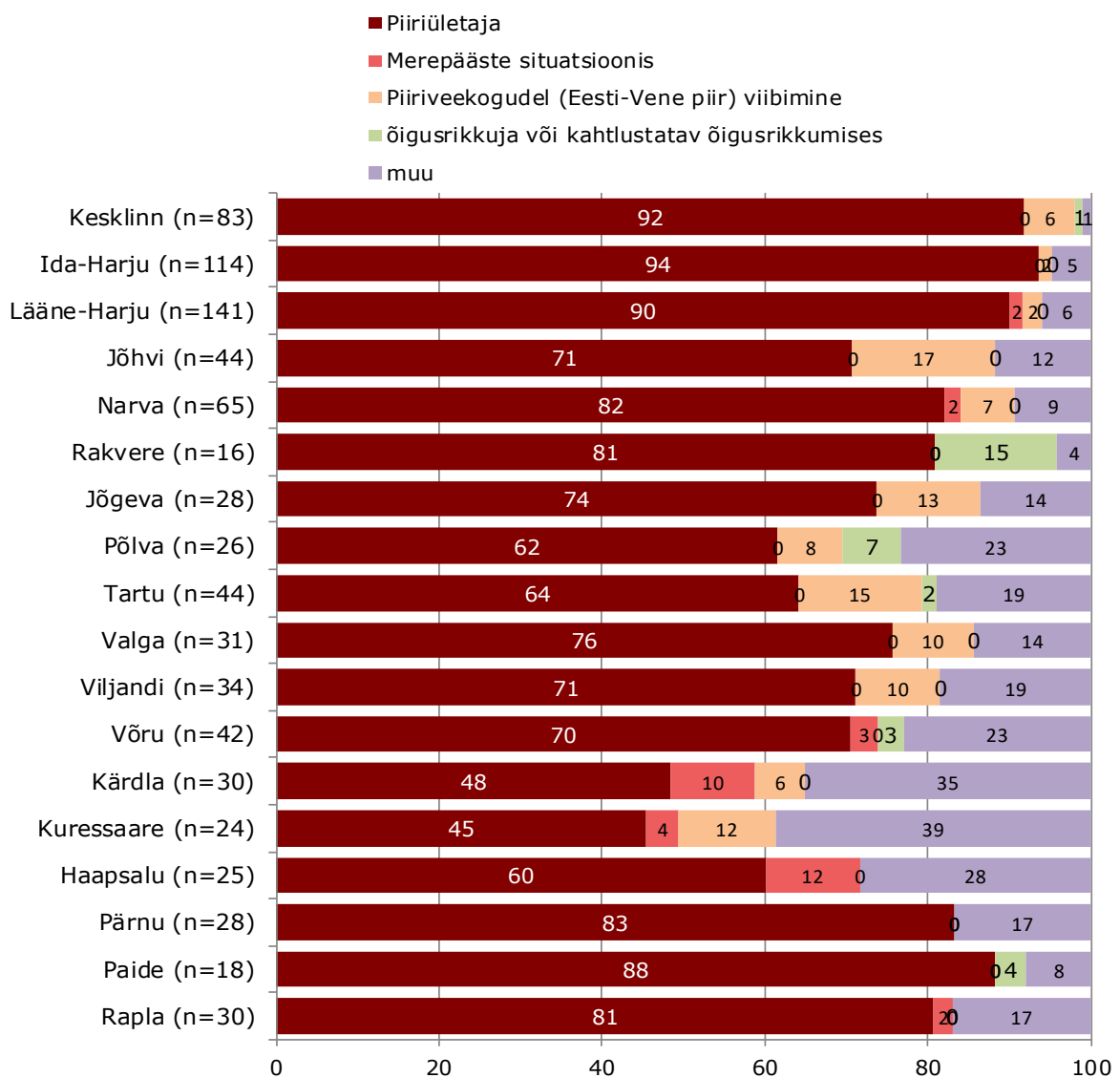
Valdav osa elanikest (75-84%) on kohanud piirivalvureid piiriületajana, merepäästesituatsioonis vaid 1-5% ning piiriveekogudel 4-5%. Õigusrikkumisi või nendes kahtlusaluseks olemist tunnistas vaid 1% mõlemast vastajagrupid (harvadest ja igakuistest kokkupuutujatest (joonis 25).

Joonisel 25A on kokkupuudete liigid välja toodud vastavalt vastaja elukoha politseijaoskonnale.

Joonis 25. Piirivalvega kokkupuutumise situatsioonid, %, n= kes on kokku puutunud piirivalvega 12 kuu jooksul

Joonis 25A. Piirivalvega kokkupuutumise situatsioonid, %, n= kes on kokku puutunud piirivalvega 12 kuu jooksul jaoskondades

Piirivalvega kohtumised piirkonniti

Vastajatelt, kes on kohtunud viimase 12 kuu jooksul piirivalvuritega või on juhtunud nende tegevust nägema, küsiti, millises piirkonnas viimane kokkupuude oli (igakuiseid kokkupuuteid omavatele vastajatelt küsiti, millises piirkonnas enamasti kohtuti).

Tulemustest selgub, et olulist muutust piirkondade osas, kus sagedamini kohtutakse piirivalvuritega, toimunud ei ole.

Toome esmalt välja nende tulemused, kes omavad tihemini kontakte – igakuiselt või tihemini:

Kontaktid piirivalvega piirkonniti, %, n=238

Narva – 1 piiripunkt	40,0
Koidula piiripunkt	6,2
Tallinn-11 piiripunkt (Vanasadam)	5,7
Luhamaa piiripunkt	4,5
Tallinna – 1 piiripunkt (Tallinna lennujaam)	4,0
Narva-2 piiripunkt (ainult eesti ja vene kod.)	3,6
Kärdla politsejaoskond (Kärdla kordon)	2,6
Narva kordon	2,1
Mustvee kordon	1,6
Värskas teenistus	1,3
Saatse piiripunkt(ainult eesti ja vene kodanikele)	1,3
Tallinn-12 piiripunkt (Pirita sadam)	1,3
Vasknarva kordon	1,2
Narva raudtee piiripunkt	1,0
Mõntu piiripunkt	1,0
Mustajõe teenistus	0,9
Koidula raudtee piiripunkt	0,9
Tallinna -2 piiripunkt (Meeruse sadam)	0,9
Luhamaa teenistus	0,8
Miiduranna piiripunkt	0,7
Heltermaa piiripunkt	0,7
Sillamäe sadama piiripunkt	0,7
Tallinn-5 piiripunkt (Paljassaare sadam)	0,6
Dirhami piiripunkt	0,5
Loksa piiripunkt	0,5
Paldiski -1 piiripunkt (Paldiski Põhjasadam)	0,5
Saatse kordon	0,5
Narva-Jõesuu teenistus	0,5
Narva- Jõesuu piiripunkt	0,4
Tallinn-4 piiripunkt (Vene-Balti sadam)	0,3
Pärnu politsejaoskond (Pärnu kordon)	0,3
Tallinna kordon	0,3
Piusa kordon	0,3
Roomassaare	0,2
Kärdla piiripunkt (Kärdla lennujaam)	0,2
Kuressaare politsejaoskond (Kuressaare kordon)	0,1
Ei oska öelda	11,7

Harvem, kui igakuiseid kontakte omavate vastajate tulemused olid järgmised:

Kontaktid piirivalvega piirkonniti, %, n=898

Tallinna – 1 piiripunkt (Tallinna lennujaam)	22,12
Narva – 1 piiripunkt	20,13
Narva-2 piiripunkt (ainult eesti ja vene kod.)	7,73
Koidula piiripunkt	6,83
Tallinn-11 piiripunkt (Vanasadam)	6,51
Luhamaa piiripunkt	4,98
Narva raudtee piiripunkt	2,11
Mustvee kordon	1,66
Narva kordon	1,63
Luhamaa teenistus	1,53
Alajõe teenistus	0,99
Tallinna -2 piiripunkt (Meeruse sadam)	0,95
Dirhami piiripunkt	0,58
Vasknarva kordon	0,57
Värskla teenistus	0,56
Narva-Jõesuu teenistus	0,54
Narva- Jõesuu piiripunkt	0,50
Mehikoorma teenistus	0,46
Rohuküla piiripunkt	0,43
Heltermaa piiripunkt	0,43
Tallinn-12 piiripunkt (Pirita sadam)	0,42
Mustajõe teenistus	0,36
Roomassaare	0,35
Kuivastu piiripunkt	0,33
Saatse kordon	0,32
Vergi piiripunkt	0,31
Miiduranna piiripunkt	0,31
Piusa kordon	0,31
Kuressaare politsejaoskond (Kuressaare kordon)	0,28
Pärnu politsejaoskond (Pärnu kordon)	0,28
Ämari piiripunkt (Ämari lennujaam)	0,24
Koidula raudtee piiripunkt	0,23
Tallinn-4 piiripunkt (Vene-Balti sadam)	0,23
Kärdla politsejaoskond (Kärdla kordon)	0,21
Tallinn-6 piiripunkt (Lahesuu sadam)	0,21
Varnja teenistus	0,21
Rakvere politsejaoskond (Kunda kordon)	0,19
Tallinn-10 piiripunkt (Patarei sadam)	0,19
Virtsu piiripunkt Lääne	0,18
Saaremaa sadama piiripunkt	0,17
Pärnu-2 piiripunkt (Pärnu sadam)	0,16
Kuressaare – 2 piiripunkt (Kuressaare lennujaam)	0,16
Kärdla piiripunkt (Kärdla lennujaam)	0,15
Tallinna - 3 piiripunkt (Bekkeri sadam)	0,14

Kunda piiripunkt	0,14
Sillamäe sadama piiripunkt	0,10
Punamäe teenistus	0,09
Tallinna-13 pp. (Linnahalli helikopteriterminal)	0,07
Lehtma piiripunkt	0,07
Haapsalu politsejaoskond (Haapsalu kordon)	0,04

Rahulolu piirivalve tööga vastavalt kokkupuute kohale

Elanike rahulolu piirivalvurite tööga sõltub suures osas ka sellest, kas nad on viimase aasta jooksul sellega isiklikult kokku puutunud. Seetõttu analüüsisime eraldi üldise rahulolu küsimust vastavalt kokkupuute kohale. Tulemused on välja toodud aruandele lisatud lisatabelites. Siinkohal toome välja enamkõlastatavate piiripunktide rahulolu näitajad, kusjuures vaadeldud on piirivalvuritega harvemini, kui igakuiselt kohtunute tulemust:

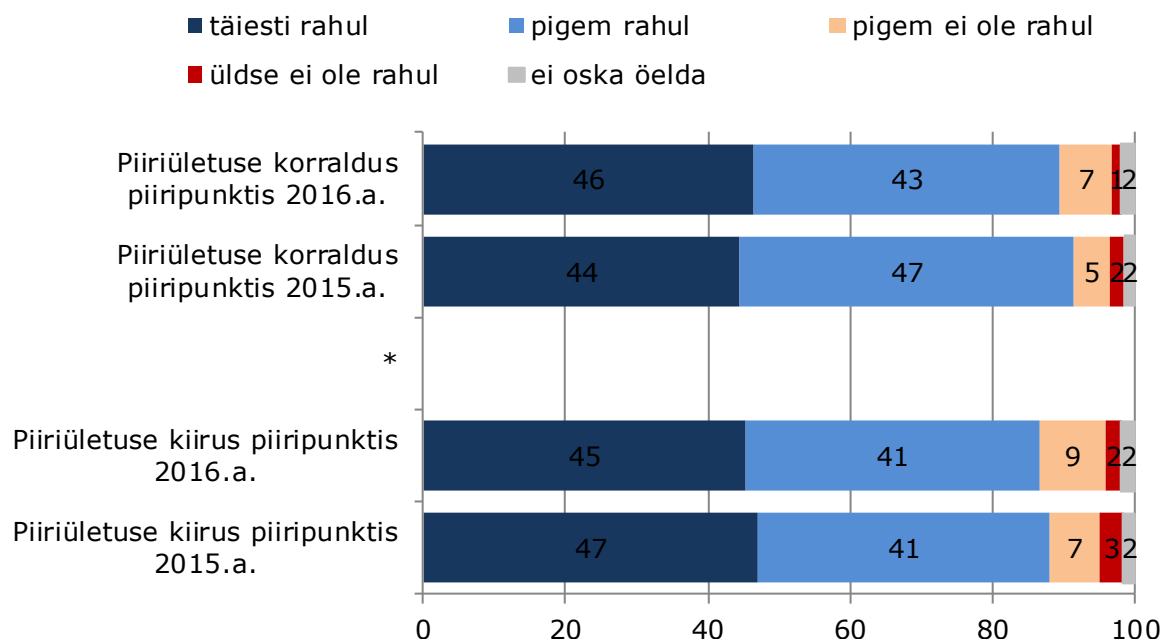
- Koidula piiripunkt – rahulolu 92%
- Tallinna lennujaam – rahulolu 84%
- Luhamaa piiripunkt – rahulolu 83%
- Narva 2. Piiripunkt – rahulolu 80%
- Narva 1. Piiripunkt – rahulolu 79%
- Tallinna Vanasadam – rahulolu 72%

5.3 Rahulolu piiriületuse kiiruse ja korraldusega

Piiriületajatel paluti hinnata, kui võrd nad jäid rahule piiriületuse kiiruse ja piiriületuse korraldusega piiripunktis.

Rahulolu on väga kõrgel tasemel – 86% on piiriületuse kiirusega rahule jäänud, sh 45% on väga rahul (joonis 26). 89% on rahul ka piiriületuse korraldusliku poolega, sh 44% täiesti rahul. Piiriületuse kiirusega rahulolematuid on 11% ning töö korraldusega rahulolematuid 7% piiriületajatest. Võrreldes eelmise uuringuga tulemus muutunud ei ole.

Joonis 26. Rahulolu piiriületuse kiiruse ja korraldusega, %, n= on olnud piiriületaja 12 kuu jooksul

Rahulolu Piirivalve tegevusega – kokkuvõte.

Suurem osa elanikkonnast piirivalvuritega sagedasi kokkupuuteid ei oma – 29% on nendega möödunud aasta jooksul kokku puutunud. Sagedasemad kohad, kus elanikud piirivalvureid kohtavad, on jätkuvalt Narva 1. ja Narva 2. piiripunkt, Tallinna Lennujaam, Koidula ja Luhamaa piiripunktid ning Tallinna Vanasadam.

Tagasiside piirivalve tööle on väga hea – kõrge on nii elanikkonna üldine rahulolu, piirivalve maine ning ka nende rahulolu, kes on isiklikult piirivalvuritega kokku puutunud. 86% piiriületajatest on piiriületuse kiirusega rahule jäänud, sh 45% on väga rahul. 89% piiriületajatest on rahul ka piiriületuse korraldusliku poolega, sh 44% on täiesti rahul. Võrreldes eelmise aastaga olukord muutunud ei ole. Suurema küllastatavusega piiripunktide rahulolu näitajad jäävad vahemikku 72-92%.